

NOTULEN van de vergadering van de raad van de gemeente Voorschoten, gehouden op 7 juli 2022 vanaf 20.00 uur.

Voorzitter: mevrouw N. Stemerding, burgemeester.

Griffier: de heer B.J. Urban.

Aanwezige leden: de heren A.E.T. Andringa en P. de Bruijn (tot zijn beëdiging tot wethouder), mevrouw R.E. de Bruin-Van Alphen, de heren W.J. van Duivendijk en G. van den Ende, mevrouw C.L. Ilić, mevrouw P.T.M. Kortekaas-Warmerdam, mevrouw J.G. van der Krogt, de heren P. 't Lam en B. Lavrijsen, mevrouw K.S. van Meenen, mevrouw E. Mieremet, de heer M.P.A. van Oostrum, mevrouw M.H.R. Persoon, de heer A.L.R. Posthuma, mevrouw J.C. Schroot, de heer R.J.M. Zoetemelk (tot zijn beëdiging tot wethouder) en mevrouw M.J.T. Zoun (tot en met agendapunt 8).

Afwezig: de heer mr. drs. C. Bremmer.

Aanwezige wethouders: de heer P. de Bruijn, de heer C.J. van der Elst (vanaf zijn beëdiging) en de heer R.J.M. Zoetemelk (vanaf zijn beëdiging).

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De **voorzitter:** Hierbij open ik de vergadering van de gemeenteraad van 7 juli. Ik heet eenieder van harte welkom op deze bijzondere avond.

Ik heb een bericht van verhindering ontvangen van de heer Bremmer van het CDA.

We gaan uit van maximaal 3,5 uur vergaderen qua effectieve tijd; we wachten het af. Dat betekent 25 minuten per fractie en 37 minuten voor het voltallige college.

Ik stel voor om agendapunt 13, de aanwijzing van AB-leden van Holland Rijnland, te verplaatsen naar de volgende raadsvergadering, zodat na het constituerend beraad van het college bekend is welke wethouders namens het college worden voorgedragen als lid en plaatsvervangend lid. Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

De agenda wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

2. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Er staat "kennisneming", maar ik zou graag willen dat een afschrift van de brief van het college ook naar de raad gestuurd wordt.

De **voorzitter:** Wilt u het nummer noemen? Anders heb ik geen idee waar het over gaat.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Dan moet ik mijn stukken openen. Zover waren we helaas nog niet. Het gaat om brief 1911.

De **voorzitter:** Bij nummer 1911 wilt u graag dat een afschrift van de brief van het college ook naar de raad wordt gestuurd.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Graag. Dank u wel.

De **voorzitter:** Dat wordt genoteerd.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik wil die brief 1911 graag agenderen. Die wil ik graag besproken hebben in een volgende commissievergadering.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u dat verzoek onderbouwd doet richting het presidium. Dan gaat het presidium in de eerstvolgende vergadering na het zomerreces het verzoek bekijken.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Prima, dank u wel.

Met inachtneming van het bovenstaande wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoe-ning.

3. Vragenuurtje en bestuurlijke aangelegenheden

De **voorzitter**: Er zijn geen aanmeldingen gedaan voor het vragenuurtje. Ik neem de vrijheid om u kort in te lichten over een actuele bestuurlijke aangelegenheid, namelijk de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Zoals u allen heeft kunnen lezen, is er weer een vraag om die opvang uit te breiden. Dat gaan we dus doen in Voorschoten: 30 extra ontheemden uit Oekraïne worden opgevangen in het gemeentehuis. U ontvangt morgen de raadsbrief daarover met verdere informatie.

4. Startnotitie Evaluatie beleidsplan sociaal domein (raadsregistratienummer Z/22/065635/300578)

De **voorzitter**: Het huidige Beleidsplan sociaal domein is in 2021 afgelopen. Het beleid wordt ge-evalueerd en nieuw beleid wordt voorbereid. Met deze startnotitie geeft de raad hiervoor op proces en inhoud kaders mee aan het college. Op basis van de commissiebehandeling heeft het college de startnotitie aangepast. Deze ligt nu ter vaststelling voor.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. We hebben in de commissievergadering deze startnotitie besproken. De wethouder heeft toen een aantal toezeggingen gedaan over aanpassing van deze Startnotitie sociaal domein. Omdat toen niet volledig duidelijk was wat er precies allemaal aangepast zou worden, heb ik aangegeven dat het in deze raadsvergadering besproken zou worden. We hebben nu de resultaten kunnen zien van de toezeggingen en de aanpassingen van de startnotitie. Daar zijn wij blij mee. We zijn vooral blij dat er een extra kans voor de gemeenteraad is om na de evaluatie van het vorige beleidsplan opnieuw daarop terug te komen en om dat dus mee te nemen in onze overwegingen. Ik denk dat dat gewoon heel goed is voor het proces. Dank aan de wethouder voor het opnemen daarvan.

Een puntje van kritiek betreft de paragraaf over participatie. Die blijft gewoon heel vaag en ook heel kort. Nota bene in de samenvatting van het raadsvoorstel wordt duidelijk meer aangegeven over wat de participatie behelst, maar daar gaan wij geen akkoord op geven. Eigenlijk had dat stuk dus beter in de startnotitie zelf kunnen landen. Maar hoe dan ook, GroenLinks gaat akkoord met deze startnotitie.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Het CDA is akkoord met het stuk. De inhoud zit er netjes in, evenals de vorm, het proces van hoe je komt tot actualisatie van de nota. Het tweede moment, waar de heer 't Lam op doelde, in februari en maart, vinden wij een prima toevoeging aan het stuk. We hebben nog één vraag aan de wethouder: zou het zo kunnen zijn dat u bij het tweede ijkmoment voor de doelen die in de startnotitie staan, ook kritische prestatie-indicatoren kunt noemen of formuleren? Dan hebben we de komende periode in ieder geval iets om op te sturen. Het staat wel in de notitie, maar ik wil daar toch nog een keer aandacht voor vragen. Voor de rest is dit een prima notitie. Alleen bij de uitwerking graag aandacht voor de kritische prestatie-indicatoren.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Ik ga niet in herhaling vervallen. Ik sluit me bij de woorden van mijn voorgangers aan. Wat wel principieel is en wat we volgens mij ook in de commissie hebben besproken: wat ons betreft is dit een startnotitie voor een nieuw beleidsplan waar de evaluatie een onderdeel van is. Het is volgens mij dus geen startnotitie voor de evaluatie. Daarover hebben we al eerder gediscussieerd. In navolging van mijn voorgangers vind ik het heel goed dat er een extra moment voor de raad is om mee te denken en mee te doen. We zijn ook erg benieuwd hoe die participatie verder vorm krijgt. Nogmaals, dat gaan we hier nu niet inhoudelijk bespreken, maar we hebben ook in de commissie besproken dat niet de usual suspects het woord moeten krijgen maar dat we het breder trekken. Daarvoor wil ik op dit moment dus nog even een lans breken.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ook ik sluit me aan bij de woorden van een aantal van mijn voorgangers. Ik wil nog één belangrijk kritiekpunt noemen, dat in het laatste debat in de commissie M&S ook naar voren is gebracht door ons gewaardeerd burgerraadslid Rachèl van Hellemond. Ze beargumenteerde terecht dat er een veronderstelling in schuilgaat dat de start van de zorgvraag begint bij de bewoner. De aannahme is immers dat iemand beseft dat hij of zij hulp nodig heeft. Onze belangrijkste zorg als Partij van de Arbeid is: vallen hierdoor de mensen die die zorg misschien het hardst nodig hebben, juist niet buiten de boot? Factoren waardoor mensen geen hulp zoeken, zijn er genoeg: schaamte, ziekte, ontkenning, financiële problemen en zo kan ik nog wel even doorgaan. Onze vraag als PvdA-fractie aan het college is daarom een hele fundamentele: mag of, sterker nog, moet je niet een proactieve houding van de gemeente verwachten ten aanzien van het verlenen van de zorg? Kijkend naar de doelstelling en de wettelijke kaders van zowel de Wmo als de Jeugdwet, is die houding van de gemeente wettelijk verplicht en ingebakken in die regelgeving. Is het juist niet de bedoeling van deze wet, van deze wetten, dat de gemeente ook zelf juist actief naar buiten treedt en informeert? Graag een reactie daarop van het college.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Voorzitter. Ook de VVD gaat akkoord met het voorliggende stuk, met de aanpassingen die gedaan zijn na de vergadering van de commissie M&S. We zijn vooral blij dat het punt over maatwerk is aangepast conform wat we gevraagd en besproken hadden. Ik sluit me graag aan bij de woorden van de heer Van Oostrum van het CDA: kijken naar prestatie-indicatoren lijkt me nog een mooie toevoeging.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Dank aan de raad voor de positieve woorden. Ik kan bevestigen dat we heel goed naar u hebben geluisterd en ook diverse aanpassingen hebben aangebracht, zoals u ook heeft gezien.

Participatie blijft inderdaad in onze aandacht. Ik zei ook de vorige keer dat we dat nog verder moeten uitwerken. Hierbij gaan we er rekening mee houden dat we niet alleen de usual suspects hebben, want je hebt natuurlijk met een ander soort doelgroep te maken dan bijvoorbeeld bij het onderwerp waar we het straks over hebben. Daar moeten we gewoon goed en zorgvuldig mee omgaan, maar dit heeft zeker onze aandacht. Dat wil ik u in ieder geval meegeven.

De KPI's zijn uiteraard ook voor ons ontzettend belangrijk. We willen wel meten wat we doen en we willen weten wat het beleid dat wij uitvoeren, doet. Dat willen we dus zeker gaan doen. We gaan daarbij ook kijken waar we uiteindelijk cijfers kunnen terugvinden, want dat is heel belangrijk. Je kunt KPI's opstellen, maar als je niet weet waar je de cijfers vandaan kunt halen, wordt het lastig. We gaan dus zeker kijken naar bijvoorbeeld de cijfers die de GGD heeft, de cijfers die Voor Elkaar heeft, de cijfers die we zien in onze dashboards. Ik kan dat dus alleen maar toejuichen.

Ook het laatste punt, van de Partij van de Arbeid, kan ik eigenlijk beamen. Wij hebben op heel veel punten in de zorg natuurlijk een proactieve houding. Ik noem bijvoorbeeld de schuldhulpverlening, waar we natuurlijk Vroeg Eropaf hebben. Als we signalen binnenkrijgen, bijvoorbeeld van een woningcorporatie, een energiebedrijf of wat dan ook, gaan we meteen langs de deuren bij mensen om te kijken wat er aan de hand is. Dat doen we bijvoorbeeld ook samen met 113 Zelfmoordpreventie; dat staat misschien niet zo heel duidelijk in dit stuk. We zijn heel alert op signalen die we daarvan krijgen. We doen dat bijvoorbeeld ook op scholen in het kader van de jeugdzorg. We doen dat natuurlijk ook met onze jongerenwerkers. Het heeft dus zeker onze aandacht in dat voorveld om zo proactief signalen op te vangen. Ik ben het met u eens dat dat heel belangrijk is.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. Dan sluit ik de raadsdeling. We gaan over tot de stemming.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

5. Startnotitie Ontwikkelvisie Centrum (raadsregistratienummer Z/21/057658/302666)

De **voorzitter**: Eind 2022 gaat de Ontwikkelvisie Centrum ter vaststelling naar de raad. Deze visie bevat de ruimtelijke kaders voor de doorontwikkeling van het dorpscentrum. De ontwikkelvisie is daarnaast een opmaat voor de omgevingsvisie die voor de gehele gemeente opgesteld zal gaan

worden. Met de voorliggende startnotitie geeft de raad aan de voorkant sturing aan het proces en de inhoud. Op basis van de commissiebehandeling heeft het college de startnotitie aangepast. Deze ligt nu ter vaststelling voor.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Voorzitter. De raad bestaat uit 21 - vandaag 20 - vertegenwoordigers van inwoners van Voorschoten. We zijn dus allemaal voor burgerparticipatie. Daar wil ik iets over zeggen, dan iets over participatie en de startnotitie en dan iets over de inhoud van de notitie. Aan ons worden beleidskeuzes voorgelegd en we mogen met initiatieven komen. Kortom, wij zijn ambassadeur van participatie. Des te belangrijker is het dat wij als raad goed begrijpen wat inwonerparticipatie of burgerparticipatie - of hoe je het ook noemt - inhoudt in Voorschoten en waar Voorschotenaren in Voorschoten terecht kunnen met hun ideeën, hun kennis of hun initiatief. Tijdens de commissievergadering merkte GroenLinks al op dat inwonerparticipatie geen garantie is dat iedereen het overall mee eens is. Dat hoeft dus ook het doel niet te zijn, maar door uitwisseling van ideeën kan bij de inwoners wel begrip ontstaan over andere belangen die ook meespelen en waar de gemeente ook voor staat. Daarom moet het participatietraject helder zijn voor iedereen die meedoet én oprecht. Je kunt dus niet van tevoren al zeggen dat - ik zeg maar iets - een bedrijventerrein uitbreidt en dan daar nog draagvlak voor verwachten zonder een goed participatietraject.

Dan participatie en de startnotitie. Het is fijn en goed dat het voorstel beter uitlegt hoe participatie een plek krijgt in de notitie. Er worden enkele concrete suggesties gedaan voor cocreatie met inwoners. Daar kijken we naar uit. Er is goed over nagedacht hoe meer mensen betrokken kunnen worden. Daar worden we enthousiast van. Het is dus fijn dat dat er goed in staat. De rest van de plannen en de planning blijft nog wat vaag en roept wat GroenLinks betreft ook vragen op. Het is niet helemaal helder hoe er wordt gecommuniceerd met belanghebbenden, of zij allemaal weten waar zij een plek krijgen in het participatietraject en welke tussenproducten bestaan in de verschillende fases die beschreven worden. Want nogmaals, je kunt niet iedereen over alles laten meedenken. Hoe helderder dat is, hoe scherper je vraag wordt, hoe beter je uitkomst ook benut wordt en hoe helderder dat ook voor de deelnemers is. Het zou daarom prettig zijn als we over dit participatietraject en misschien over participatie in een bredere context een keer een presentatie kunnen krijgen, zodat wij die strategie ook beter begrijpen. Misschien is er dan in Voorschoten specifiek voor participatie ook wel een soort plan van aanpak of beleid mogelijk.

Dan inhoudelijk. GroenLinks pleitte al eerder voor aandacht in de startnotitie voor de verschillende functies van het centrum. In de startnotitie wordt de Voorstraat heel mooi "de ontmoetingsplek van Voorschoten" genoemd. We pleiten dus ook voor klimaatadaptatie, groen, aandacht voor parkeren en een plek voor geluidshinder in de visie. We zien nu dat klimaatadaptatie helder is uitgewerkt. Hittestress heeft een plek gekregen. Groen heeft een belangrijke functie tegen hittestress en is goed voor de luchtkwaliteit. Dat staat er helder in. Dat is fijn om te zien. Het onderwerp geluidshinder ontbreekt echter, terwijl de woonfunctie van het centrum toch ook belangrijk is. Er staat wel dat er nagedacht moet worden over de balans in relatie tot wonen en horeca in de Voorstraat versus ruimte voor andere horeca elders, maar dat komt een beetje over als een multiple choice met twee antwoordmogelijkheden: wil je horeca of wil je horeca? Het centrum is zoveel méér. We zien dat parkeren er nu méér in staat, hoewel een toekomstgerichte parkeernorm voor mij persoonlijk nog niet helemaal helder is. Daar zou ik namens GroenLinks dus nog wat meer over willen weten. Want nogmaals, kiezen voor parkeerplekken is ervoor kiezen om iets niet te doen. Je kiest dan niet voor een boom met een bankje, waar je elkaar ontmoet op de belangrijke ontmoetingsplek in Voorschoten. Je kiest dan niet voor een waterspeeltuin, die ook belangrijk is bij piekbuien om water op te vangen. Je kiest dan niet voor een schaakbankje. Kortom, er zijn allerlei mogelijkheden om inwoners met elkaar te verbinden en hen elkaar te laten ontmoeten, naast het feit dat ze elkaar op een terras kunnen ontmoeten. Ik zeg het dus nog maar een keer: het centrum is meer dan een winkelstraat, maar dus ook meer dan een terras.

Tot slot: autoluw maken is eruit gehaald, maar mag er wat GroenLinks betreft prima in als een onderwerp dat je tijdens het maken van de visie opnieuw bespreekt.

De **voorzitter**: Dank u wel. Volgens mij was dit uw maidenspeech in de raad. Goed gedaan! Een klein applausje daarvoor.

(Applaus)

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Zoals gesteld in de voorafgaand aan de bespreking door het CDA gestelde schriftelijke vragen is de voorliggende Startnotitie Ontwikkelvisie Centrum een opmaat naar een omgevingsvisie. De fractie van het CDA heeft toen gevraagd om vermelding van alle uitgangspunten behorend bij een omgevingsvisie en heeft aangegeven dat in de in de commissie voorliggende notitie belangrijke onderdelen onvoldoende in beeld waren, waaronder klimaatadaptatie en de energietransitie in combinatie met wonen en ondernemen. Ook andere fracties hadden kritische opmerkingen. De wethouder heeft toegezegd goed naar de commissie te hebben geluisterd en dat er een verbeteringsslag plaats zou vinden. Het CDA heeft gezien dat de genoemde verbeterpunten in de voorliggende aangepaste startnotitie goed verwoord zijn, waarvoor dank. We hebben nog slechts een paar vragen ter verduidelijking. Onder "wonen" worden diverse criteria genoemd, maar het CDA wil graag weten op welk moment criteria met betrekking tot bouwhoogte en bouwvolume op een ontwikkellocatie aan de orde zijn. Verder zien wij dat er op bepaalde onderdelen in detail wordt ingegaan, bijvoorbeeld de ook door GroenLinks genoemde schaaftafels, terwijl bij een onderdeel zoals verkeer en de daarin opgenomen paragraaf over toegankelijkheid van de Voorstraat en het fietsverbod in de Schoolstraat "zwaarwegende argumenten" als criteria worden aangegeven, zonder nadere duiding of definitie van wat hiermee wordt bedoeld. Kan de wethouder toelichten wat er wordt bedoeld met "zwaarwegend argumenten"?

Bij de startnotitie zitten een tijdsplanning voor participatie en een faseringschema met als uitkomst het aan de raad bieden van een raadsvoorstel voor 31 december 2022. De fractie van het CDA zou graag zien dat gekoppeld aan de uitvoeringsstrategie voor de Ontwikkelvisie Centrum een uitvoeringsplanning wordt meegeleverd met een prioriteringsvoorstel over de in het centrum aanwezige ontwikkellocaties. Wij horen graag van de wethouder of hierin kan worden voorzien.

Ons rest nog een reactie op het bij de startnotitie onderliggende participatieschema. De voorliggende Startnotitie Ontwikkelvisie Centrum is, zoals wij eerder hebben opgemerkt, een opmaat naar een omgevingsvisie. Bij zo'n fundamenteel onderdeel als participatie dient een plan voor te liggen met definities of duidelijke richtlijnen met betrekking tot procedures. Inmiddels zijn passages in de startnotitie opgenomen, een bijlage 1.1. met betrekking tot planning en omschrijving stakeholders en een bijlage 1.2 met betrekking tot de rol van de raad. Die zijn toegevoegd en bieden meer helderheid. In het stuk wordt ook een burgerpanel genoemd en er worden ook acties en groepen benoemd die benaderd zullen worden. Graag zien wij ook de VOV, de Voorschotense Ouderenvereniging, als groep. Zij vertegenwoordigt een groot deel van de mensen in Voorschoten en het is ook een locatie waar veel ouderen komen en waar men ook vragen kan gaan stellen. Dat lijkt me een uitgelezen plek om meningen op te halen. Wij begrijpen dat processen ook leertrajecten zijn en wij spreken de verwachting uit dat men bij het ontwikkelen van een omgevingsvisie een participatiedocument opstelt dat is gebaseerd op de diverse beschikbare voorbeelden van andere gemeenten. Je hoeft tenslotte niet telkens zelf het wiel uit te vinden. Daarmee leiden de resultaten van participatie tot een gedragen motivering in het vaststellingsbesluit, behorend bij een toekomstige omgevingsvisie voor de gehele gemeente.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. We zien inderdaad dat er een verbeterde startnotitie ligt. Het is duidelijk te zien dat het college de op- en aanmerkingen van de commissie drie weken geleden serieus heeft genomen en vrij goed heeft verwerkt in het stuk. De VVD kan zich in grote lijnen vinden in de beleidsvelden die in de notitie terugkomen, de verschillende functies die in balans het centrum een nieuwe kwaliteitsimpuls moeten gaan geven. We staan positief tegenover bijvoorbeeld het idee om de horecafunctie te versterken ten behoeve van de detailhandel. Dat is ook in lijn met het rapport-Blaauwberg. Het is goed dat die lijn wordt gelegd. In de commissievergadering zeiden we al dat we volledig achter de voorgestelde verbinding met het gebied van Huize Bijdorp staan.

Er is al eerder gezegd dat het participatieplan in onze ogen een kwetsbaar punt blijft. Mevrouw Ilić refereerde er al even aan, volgens mij met een klein sneetje in onze richting. Ik kan dat hebben; maakt u zich geen zorgen. Die kritiek is terecht, want ik ben het eens met de opmerking dat de rolomschrijving van de participanten en ook de communicatielijnen nog te onduidelijk zijn. Er lijkt ook nog niet helemaal een samenhang met de verbeterde startnotitie zelf te zijn. In de startnotitie wordt bijvoorbeeld gesproken over mogelijke cocreatie met bewoners, maar in bijlage 1.2 wordt in het kader van cocreatie alleen een initiatiefnemer genoemd. Daar moet dus echt nog het een en ander aangescherpt worden.

In de commissievergadering heeft mijn fractie al een opmerking gemaakt over de vermelding van het MOC-terrein als zijnde cultureel erfgoed. Daar is een memo over geschreven; dank daarvoor.

Maar een memo maakt dingen niet altijd duidelijker. Integendeel; we blijven het erg verwarrend vinden. Ik zal uitleggen waarom. Het is duidelijk dat er op deze plek een stukje geschiedenis is; daar zijn we het allemaal over eens. Dat is ook heel mooi, maar het MOC-terrein en ook de opstallen daar zijn niet opgenomen in een erfgoedregister. Dan is het de vraag of je dat onder het kopje "cultureel erfgoed" kan plakken. In hoeverre kun je daar dan over spreken? Verder staat zowel in de startnotitie als in de memo dat met die cultuurhistorische waarde in meerdere of mindere mate rekening moet worden gehouden, maar het blijft heel vaag waar dat "rekening houden" uit bestaat. Het impliceert bij ons eigenlijk dat er een soort instandhoudingsplicht zou gelden. Dat kan volgens mij niet het geval zijn. Ik zou dus graag nog eens van het college willen horen hoe het ten aanzien van deze locatie invulling geeft aan het begrip "cultureel erfgoed" en waar nou precies rekening mee moet worden gehouden, ook in het kader van een helder participatietraject waarmee we straks met mensen aan de slag gaan. Ik denk dat het belangrijk is om te weten wat dit kan betekenen voor de gebiedsontwikkeling.

In grote lijnen staan wij dus positief tegenover deze startnotitie, maar ik wacht nog even de antwoorden van het college af.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Allereerst wil ik opmerken dat er goed geluisterd is naar de opmerkingen uit de commissie. Alle punten zijn verwerkt, met dank aan de ambtenaren. Verder waren er veel vraagtekens bij de participatie. Wij begrepen dat het participatietraject inmiddels is opgepakt en ook is opgestart. We hebben nog wel een vraag: kunnen wij een duidelijk plan met vervolgstappen in het gehele participatietraject krijgen? Ook de opmerking van mevrouw Ilić over het geven van een presentatie lijkt ons een goed idee.

De VVD had het net over de cultuurhistorische waarde van het MOC-terrein. Ook wij zijn benieuwd waar deze beperkingen op gebaseerd zijn.

De laatste opmerking betreft het gehele vervolg van deze startnotitie Centrumvisie. Wij missen structuur en wij zien graag een tijdspad met duidelijke doelen, prioritering van onderwerpen en plannen die gerealiseerd gaan worden. Kan de wethouder toezeggen dat de vervolgstappen uitgewerkt worden?

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik sluit me aan bij de door meerdere raadsleden gemaakte opmerking dat een flink aantal opmerkingen vanuit de commissie overgenomen zijn in de startnotitie en dat die daardoor beter is geworden. Ik wijs wat dat betreft vooral naar de opmerkingen over inclusiviteit en toegankelijkheid, waarmee zeker rekening moet worden gehouden bij de inrichting. Er zijn ook opmerkingen die niet zijn overgenomen terwijl dat wel was toegezegd. Daarbij zou ik specifiek willen wijzen op mijn opmerking in de commissie over de stakeholders bij het onderwerp wonen, waarbij de huurdersbelangenvereniging ontbreekt. In de commissievergadering is toegezegd dat die zou worden toegevoegd als een van de stakeholders waarmee gesproken zou worden.

Ik sluit me aan bij de opmerking van mevrouw Ilić dat het schrappen van het zinnetje over het meer autoluw maken van het centrum niet had hoeven. Wat mij betreft had dat zinnetje mogen blijven staan. Net daarboven is een zinnetje toegevoegd waar ik wat vragen bij heb. Dat gaat over het fietsen in de Schoolstraat. Daar staat dat in 2022 een besluit is genomen over het fietsen in de Schoolstraat. "Dit dient als uitgangspunt voor de Ontwikkelvisie Centrum. Dat geldt ook voor de toegankelijkheid van de Voorstraat met de auto." Tot zover is het duidelijk en dan komt het zinnetje: "Alleen wanneer er zwaarwegende argumenten zijn, gelet op het hogere doel van de Ontwikkelvisie Centrum, mag de projectgroep voorstellen doen die hiervan afwijken. Dit geeft tegelijkertijd ruimte aan een projectgroep en minder controle aan de raad. De vraag is wat "zwaarwegende argumenten" precies zijn, wat precies "het hogere doel van de Ontwikkelvisie Centrum" is, in hoeverre de projectgroep hier dan van mag afwijken en wat het college vervolgens met die voorstellen gaat doen. Daar zou ik graag een antwoord op willen krijgen van de wethouder.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. In vergelijking met de tekst die we in de commissie WRG bespraken, is er inderdaad veel veranderd. Namens de Partij van de Arbeid wil ik me beperken tot drie punten. De tekst over de rol en de positie van de gemeenteraad is in deze tekst duidelijk verhelderd. Het is duidelijk dat de raad in het vroege najaar betrokken wordt bij de keuze tussen de verschillende ontwikkelrichtingen, die daarna verder zullen worden uitgewerkt en dan aan de raad zullen worden voorgelegd. Dat is helemaal prima. De passages over de participatie blijven lastig. GroenLinks en de VVD hebben daar terecht opmerkingen over gemaakt. Als ik projectleider zou zijn

en dit zou moeten organiseren, zou ik er echt niet zo gelukkig van worden. Op allerlei fysieke plaatsen wordt op verschillende momenten met bewoners ingesproken. Sociale media worden ingezet. Er komt een burgerpanel, waarvan de precieze taak onduidelijk is. Er komt een denktank van direct belanghebbenden. Los van het burgerpanel en de denktank kan er nog een hackathon komen of iets anders. Het wordt wat mij betreft een beetje een ratjetoe. Participatie moet hanteerbaar zijn, vooral ook voor de gemeente. Bij participatie moet duidelijk zijn voor de participanten wat hun rol, taak en verantwoordelijkheid zijn in het proces en wat er gedaan wordt met hun inbreng en de conclusies. Dat ontbreekt. Wij zijn voorstander van een aanpak waarbij je in het begin breed allerlei opvattingen en gedachten ophaalt - zeg maar: fase 1 - waarbij voor de deelnemers ook duidelijk is dat hun inbreng onderdeel is van de brede inventarisatie van wensen en gedachten. Daarnaast zou het accent moeten liggen op het burgerpanel. Daar zit een afspiegeling in van de Voorschotense bevolking: ondernemer, sporter, forens, werkzaam in Voorschoten, inwoners van verschillende wijken. Dit burgerpanel krijgt tot taak zich voorafgaand aan de besprekingen van de gemeenteraad uit te spreken over de beschrijving van mogelijke ontwikkelingsrichtingen; zeg maar: begin najaar. Het uiteindelijke voorstel wordt aan het college voorgelegd; zeg maar: december. Hun indringende advies wordt aangeboden aan de raadscommissie, die dit meeneemt in het eigen beraad en ook moet beargumenteren waarom bepaalde voorstellen vanuit het burgerpanel wel of niet worden meegenomen. Dat is ook een verantwoordelijkheid voor ons als raad. Dan is ook duidelijk wat er met je inspanningen gebeurt, ook als daarvan gemotiveerd wordt afgeweken. De direct belanghebbenden hebben elk hun eigen middelen om op verschillende momenten hun opvattingen onder de aandacht te brengen van raad of burgerpanel. Dat hoeft de gemeente niet te organiseren. Wel zou de raad aan het eind van een traject hiervoor een hoorzitting kunnen organiseren. Onze oproep is eigenlijk: hou het behapbaar en maak eenieder duidelijk wat diens rol is.

In de commissie hebben we gewezen op de passage over wonen. Eerder is door wethouder Cramwinckel gesteld dat 25% sociaal en 20% middensegment moeilijk te realiseren is op niet-gemeentegrond en dat bouwen op gemeentegrond daarom zo ongelofelijk belangrijk is om het tekort van elders te compenseren. Nog steeds wordt in deze tekst uitgegaan van 25% sociaal. Ik ga ervan uit dat ook het nieuwe college vindt dat juist gemeentegrond moet worden gebruikt voor die 100% betaalbare woningen, sociale huur en koop tot de NHG-grens. Ik nodig de drie coalitiepartijen dus uit om hier bevestigend op te reageren. Ik hoor ook graag een reactie van de wethouder hierop.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Er is al veel gezegd. Ook wij hebben wat vragen over de burgerparticipatie en wij kunnen ons ook aansluiten bij de complimenten. Het stuk is flink aangepast. Bij ons rees de vraag of het stuk eigenlijk wel rijp genoeg was om het naar de raad te sturen, maar er is in ieder geval heel goed geluisterd naar de commissie. Dank daarvoor. We zien ook de verbeteringen in de integrale aanpak terug. We zien ook verbeterpunten in de samenwerking binnen onze eigen organisatie: het gaat in overleg, zodat we niet meer zulke dingen krijgen als het verplaatsen van de leilindes uit de Schoolstraat en dan achteraf bedenken "wat vervelend, want nu hebben we last van de hittestress". Daar moeten we echt integraal naar kijken.

Wij vinden het heel belangrijk dat er meetbare doelen komen. Dat staat ook in het coalitieakkoord, waar we het straks over gaan hebben. Er moeten echt dingen worden afgesproken zoals kijken naar bezoekersaantallen, omzetcijfers, sociale veiligheid, dus allerlei zaken die meetbaar zijn. Daardoor houden we er grip op. Het verwondert ons een beetje dat de inwoners nu apart uit de denktank zijn gehaald en in een burgerpanel komen. We hebben daar al meer fracties over gehoord. Daar krijgen we graag wat opheldering over. En hoe verhoudt de denktank zich tot het burgerpanel? Want de uitkomsten zullen ongetwijfeld gaan schuren. Net als de PvdA zien wij heel graag een afspiegeling van de bevolking in het burgerpanel.

De Voorstraat werd ook al door GroenLinks genoemd. Wij vinden het nog erg onduidelijk. Wij zijn voorstander van een autoluw centrum; dat hoorde ik ook de SP zeggen.

Tot slot de lange termijn. We zijn nu al jaren bezig met elke keer weer geld beschikbaar stellen of een college dat naar de raad moet om weer iets aan het centrum te gaan doen. Dat is heel onhandig. De ontwikkeling eindigt nooit. We zien in de visie dus graag een aanpak voor hoe we continu doorgaan en blijven meebewegen met wat nodig is voor ons centrum, zodat het meer geborgd is met een reservering of hoe dan ook en zodat we niet elke keer weer terug naar het college gaan.

Ik sluit mij ook aan bij de terechte opmerkingen van de VVD over het erfgoed bij het MOC-terrein. Daar kunnen wij ons ook in vinden. De opmerking van Voorschoten Lokaal over het uitwerken van de vervolgstappen was een goede opmerking.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ons centrum is een mooi onderwerp. Dat merk ik ook in de reacties. Er is veel interesse en er is natuurlijk ook veel passie. Het centrum is van ons allemaal. Dat vind ik mooi om te zien. Daar wilde ik mee starten.

GroenLinks hield een duidelijk en goed betoog. Complimenten daarvoor. Participatie is natuurlijk veel besproken. Het is duidelijk dat participatie een heel belangrijk onderwerp is en ook iets is wat we met elkaar moeten ontwikkelen en eigenlijk constant moeten verbeteren. Ik denk ook niet dat er op dit moment al een perfecte blauwdruk ligt van hoe participatie gaat, maar dat moeten we wel met elkaar gaan ontwikkelen. Ik denk wel dat de ideeën die nu in dit stuk naar voren worden gebracht, echt een stuk verder gaan dan wat we in het verleden hebben gedaan. Ik vind ook echt - dat meen ik oprecht en ze zijn ook opgenomen in het stuk - dat de suggesties van de vorige keer uit de commissie hele goede zijn geweest.

Ik haak meteen in op de participatie. Het blijft natuurlijk een startnotitie. Het is dus eigenlijk gewoon te vroeg in het proces om op dit moment een heel plan uitgewerkt te hebben. Nogmaals, we moeten dat verder gaan ontwikkelen. Wij zijn natuurlijk bereid om te doen waar GroenLinks naar vroeg: het lijkt mij prima om op termijn participatie in brede zin te gaan bespreken. Maar ik denk dat dat ook een beetje losstaat van dit onderwerp. Bij dit onderwerp willen we bijvoorbeeld ook aan KuiperCompagnons, het bedrijf waarmee wij samenwerken, vragen om een keer een presentatie te geven in de zin van: hoe zien we het nou voor ons? Daar hangen we dan ook een duidelijke tijdlijn aan, visueel, zodat u dat ook ziet. Ik denk dat dat duidelijkheid gaat geven. Dat wil ik dus in ieder geval ook voorstellen.

De heer **Lavrijsen** (VVD): De wethouder zegt dat het nu eigenlijk te vroeg is om een uitgewerkt participatieplan te hebben. Waarom is er dan eigenlijk een participatieplan bij deze startnotitie gevoegd? Dat is op zich niet nodig bij een startnotitie. Wat is dan de reden daarvan geweest?

Wethouder **De Bruijn**: Het klopt dat dat officieel niet hoeft bij een startnotitie; kijk ook maar naar de vorige startnotitie die we hebben behandeld. Maar we hebben toch geprobeerd om zo veel mogelijk aan de wensen van de raad te voldoen. Dat ziet u ook aan alle toevoegingen die zijn aangebracht. Nogmaals, we vinden het allemaal belangrijk.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Hoever zijn we in de participatie? Zijn we al gestart? Als ik het me goed herinner, zag ik namelijk een persbericht met een oproep voor de denktank.

Wethouder **De Bruijn**: Ja, we zijn al gestart. Ik kan ook zeggen dat we best al heel mooie dingen hebben opgehaald. Ik kan stiekem alvast een tipje van de sluier oplichten, als u dat leuk vindt en als dat mag, voorzitter. We hebben op dit moment al zo'n 120 à 130 inwoners gesproken. Dat is ook gewoon hier op straat gebeurd. We hebben daarbij heel veel goede aandachtspunten meegekregen, maar ook veel aandachtspunten die jullie hier als raad eigenlijk al hebben meegegeven. Natuurlijk wil iedereen bijvoorbeeld meer woningen. Autoluw maken is ook zeker een flink aantal keren naar voren gekomen, net als een mooiere inrichting. Natuurlijk wordt er iets gezegd over een bepaald soort winkeltjes, meer restaurantjes, meer terrasjes. Toegankelijkheid is natuurlijk ook altijd heel belangrijk, ook vanuit de SP, evenals kindvriendelijkheid. Dat zijn maar een aantal dingen die al teruggekomen zijn. Dat geeft mij in ieder geval een heel goed gevoel dat we goed gestart zijn. Als we het toch over het burgerpanel hebben: onze insteek is om de mensen die wij nu hebben gesproken, ook te gaan vragen wie van hen eventueel in dat burgerpanel plaats zou willen nemen. Want daar gaat het om: we willen daarin juist inwoners van het hele dorp. Maar goed, ik zal daar niet te veel over uitweiden.

Ook het punt van de VOV heeft natuurlijk betrekking op participatie. De VOV is al betrokken bij het plan. De HBVV, de Huurders Belangen Vereniging Voorschoten, gaan we betrekken. Dat had ik de vorige keer inderdaad ook al aangegeven. Dat komt dus goed.

Ik ga nu de andere onderwerpen langs. Ik heb al iets over autoluw gezegd. Dat is gewoon een onderwerp dat ook besproken wordt. Daar hoeft u zich dus geen zorgen over te maken. Wat de vraag

om meer informatie over de toekomstgerichte parkeernorm betreft: wij moeten dat gaan navragen. We hebben nu een standaardparkeernorm van 1,6, zal ik maar zeggen. We moeten inderdaad keuzes maken in het centrum. Als wij zien dat er bij de bewoners of de bezoekers aan het centrum minder behoefte aan parkeerruimte is of als wij daar een mooie andere oplossing voor hebben, zou het dus heel goed kunnen dat we dat omlaag kunnen brengen. Maar dat is iets wat we juist in dit proces moeten gaan uitvinden.

De bouwhoogte en het bouwvolume zijn zaken die niet per definitie nu hoeven te worden meegenomen, want de bouwhoogte en het bouwvolume komen straks terug bij de specifieke projecten, waarbij de raad altijd de kaders vaststelt voor de bouw, evenals het stedenbouwkundig plan. Dat zijn de punten waar dat terugkomt. Ik kan dus toezeggen dat dat absoluut goed komt.

Ik kan me voorstellen dat het stukje met "zwaarwegende argumenten" misschien een beetje onduidelijk is. In onze ogen slaat dat met name op de toegankelijkheid van het centrum. Dan denk ik bijvoorbeeld aan hulpdiensten. In eerste instantie is ons uitgangspunt dat we met elkaar als raad een besluit hebben genomen en dat we met elkaar geen zwabberbeleid willen uitvoeren. Dat is dus ons uitgangspunt, maar als er zwaarwegende argumenten zijn, bijvoorbeeld dat brandweer of politie er niet door kan, zou dat kunnen betekenen dat we iets zullen moeten aanpassen.

Het CDA vroeg naar de uiteindelijke planning. Dat is iets wat hierna moet komen. Dat gaan we doen in een los document, maar ik vind het zeker belangrijk. Ik denk dat we dat allemaal belangrijk vinden. Als we duidelijk hebben wat, waar en hoe we gaan bouwen, gaan we ook kijken wat een logische volgorde is en waar we prioriteit aan geven, naast de prioriteitstelling die we gedeeltelijk natuurlijk ook al hebben.

Er is meerdere keren gevraagd naar het cultureel erfgoed. Ik ben het ermee eens dat het kopje dat er nu staat, "cultureel erfgoed", misschien niet het beste kopje is, want bij het MOC is er inderdaad geen speciale erfgoedstatus. Er had misschien moeten staan dat we rekening houden met cultuurhistorische elementen, want die zijn er wel degelijk als je kijkt naar de geschiedenis. Eigenlijk is dat niets meer en niets minder dan wat we normaal altijd doen als we ergens gaan bouwen. We kijken altijd integraal: wat is er bijvoorbeeld cultuurhistorisch, maar we kijken ook naar groen, bereikbaarheid en bouwhoogte. Er komt uiteindelijk een integrale afweging uit, maar ik kan u geruuststellen: er liggen op dit moment geen grote barrières of wat dan ook waardoor we daar bijvoorbeeld niet zouden kunnen bouwen.

De PvdA heeft gezegd: hou het ook behapbaar in de participatie. Daar ben ik het op zich ook mee eens. Maar nogmaals, we hebben het over participatie gehad. Laten we die presentatie doen. Wat bouwen op gemeentegrond betreft: er staan inderdaad nog de percentages in van de vorige periode. Dat zal dus inderdaad aangepast worden - in dit geval omhoog - aan de hand van wat we met elkaar afspreken in het coalitieakkoord.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik hoorde het woordje "omhoog". Hoeveel omhoog?

Wethouder **De Bruijn**: Volgens mij heeft u het coalitieakkoord gelezen, maar we zullen uiteraard bij u terugkomen op de uiteindelijke uitwerking.

Wat betreft het verschil tussen de burgertank en het burgerpanel: eigenlijk hebben we het burgerpanel juist ook door input vanuit de commissie toegevoegd; tenminste, we hebben dat in het document duidelijker aangestipt. Nogmaals, de denktank is bedoeld voor direct betrokkenen in het centrum. Dat zijn dus bijvoorbeeld ook de ondernemers en de directe bewoners in de Voorstraat. Daarna willen we niet altijd de usual suspects. Ons centrum is niet alleen van de ondernemers en van de mensen die daar wonen. Nee, het is van ons allemaal, van iedereen die in ons dorp woont en misschien zelfs daarbuiten. De bedoeling van het burgerpanel is dus juist niet om daar de usual suspects bij te halen. Dat is wat ik net zei: onze bedoeling is om de mensen met wie we nu gesprekken hebben gehad, ook te vragen of zij eventueel ook plaats willen nemen in dat burgerpanel. Zo proberen we ook goed gewicht te geven aan die kant.

Mevrouw **Schroot** (D66): Het is mij nog niet helemaal duidelijk hoe wij dat als raad gepresenteerd krijgen. Krijgen we dan apart een uitkomst van de denktank en apart iets van het inwonerspanel? Wat moet ik me daarbij voorstellen? Hoe kunnen we dat dan wegen?

Wethouder **De Bruijn**: Hoe we dat precies uitwerken, heb ik nog niet helemaal helder voor ogen, maar laten we even de presentatie afwachten van Kuiper. Zij werken dit voor ons uit. Dat is dus echt die volgende fase. Dan kunt u misschien ook aangeven hoe u dat het liefst zou willen zien.

De **voorzitter**: We gaan naar de tweede termijn van de zijde van de raad.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Voorzitter. U zag dat ik nog heel veel vragen heb, maar daarom ben ik extra blij met de toegezegde presentatie. Maar nog even voor mijn begrip: volgens mij hebben wij net een blauwdruk gehoord van een panel waaraan je niet altijd op uitnodiging meedoet, maar omdat we een afspiegeling van de samenleving willen. Dan kun je natuurlijk naar heel veel mensen een brief sturen. Dat is dus een blauwdruk. Ik denk dat we het met z'n allen nog moeten leren. Er is al heel veel geleerd in Nederland. Er is dus vast nog wel iets makkelijk te leren van andere gemeentes. Laten we dus ook durven kiezen om bepaalde dingen dan niet te doen. Begrijp ik het goed dat de denktank op uitnodiging is, een soort selectie van stakeholders, en dat ook het burgerpanel op uitnodiging is, omdat mensen zijn aangesproken op straat en dan worden uitgenodigd voor het panel? Met andere woorden: kan iemand die zich betrokken voelt, zichzelf aanmelden voor het panel? Dat is eigenlijk de vraag.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Ik wil de wethouder bedanken voor de beantwoording van onze vragen. We hebben duidelijkheid gekregen over een aantal aspecten. Wij hebben verder geen nadere vragen of opmerkingen. Wij kunnen instemmen met de startnotitie zoals die nu voorligt.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor de beantwoording van de vragen. Ik heb hem horen zeggen dat er een afweging plaatsvindt met betrekking tot het MOC-terrein in relatie tot de geschiedenis die daar ligt, maar dat dit een van de afwegingen is, zoals dat bij vele andere onderwerpen ook het geval is, en dat er geen sprake is van enige status of beperkingen. Dat is duidelijk; dank u wel. Mijn andere vragen zijn eigenlijk voldoende beantwoord. Ook de VVD-fractie kan dus instemmen met het raadsvoorstel.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ook van Voorschoten Lokaal zijn alle vragen beantwoord. Dank u wel, wethouder.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor de beantwoording van de vragen. Ik zit er toch een beetje mee dat de definitiekwesties een beetje rommelig door het hele debat aan het lopen zijn, waardoor je niet precies weet of participatie alleen maar horen is of ook echt daadwerkelijk invloed uitoefenen. We hebben zelf geprobeerd mee te denken en te kijken wat een mooie en logische processtap zou kunnen zijn om een goed gevolg te geven aan die participatie. De wethouder zegt: nee, we hebben een extern bureau dat die participatie mede vorm gaat geven. Ik vind dat jammer, want participatie zou toch echt de corebusiness van de gemeente moeten zijn? Daar hoeft toch niet iedere keer een apart bureau voor te komen om daar verder over na te denken? Het ontbreekt dus een beetje aan visie en ideeën over hoe je dat gewoon zelf vorm moet geven. Het is geen rocketscience waar we over spreken. Ik zou de wethouder toch echt willen oproepen om nauwkeuriger te zijn in die definities. Wat doet een burgerpanel nou? Wat zijn de verantwoordelijkheden en wat zijn de taken die het krijgt toebedeeld? Dat zeg ik vooral omdat ik wil voorkomen dat er teleurstelling in zit, omdat mensen wel meespreken en denken gehoord te zijn en er achteraf toch achter komen dat ze niet het juiste resultaat hebben gekregen. Dat zou ik echt zonde vinden, want het initiatief is supergoed.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik heb twee concrete vragen gehoord, allereerst van GroenLinks. Ja, mensen kunnen zichzelf daar gewoon voor aanmelden. We hebben deze mensen proactief benaderd met "wil je?", maar we hebben bijvoorbeeld ook al een uitnodiging in de krant geplaatst; misschien heeft u dat gezien. Ook via de socials gebeurt dat en we hebben ook al aanmeldingen binnen van mensen die dat zelf willen.

Dan de opmerking plus vraag van de PvdA. Ik snap dat we die teleurstelling tegen moeten gaan. Dat hebben we ook in het verleden gezien. Ik vind dus inderdaad dat we daar nauwkeurig in moeten zijn. Dat ben ik met u eens. Laten we dus kijken, ook in die presentaties, of daar wat meer duidelijkheid in komt.

De **voorzitter**: Ik heb gehoord dat de wethouder een aanbod heeft gedaan voor die presentatie. Als ik zo rondkijk, denk ik dat de raad daarmee kan instemmen. Dan wordt deze presentatie op

een avond georganiseerd en pakt de griffie dit nu verder op. Dat is ook als toezegging genoteerd. Ik constateer dat de raad daarmee instemt. Daarnaast heeft de wethouder toegezegd dat alles absoluut goedkomt. Ik ben heel benieuwd hoe we dat gaan opschrijven. Het komt goed. Ik sluit de beraadslaging en we gaan over tot de besluitvorming over deze startnotitie.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

6. Advies notitie Reikwijdte en detailniveau warmtetransportleiding (raadsregistratienummer Z/21/054920\307026)

De **voorzitter**: Over de aanleg van de warmtetransportleiding van Rijswijk naar Leiden heeft de provincie de notitie Reikwijdte en detailniveau ter visie gelegd. Omdat dit ook Voorschoten raakt, kan de gemeenteraad hierover een advies aan de provincie geven. De conceptbrief is erop gericht om te borgen dat de gemeente betrokken wordt bij de ruimtelijke keuzes in de toekomst.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Wij vinden dit een prima brief en kunnen ermee instemmen.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Ook wij vinden dit een prima brief. Het is een duidelijke weergave van de standpunten zoals die eerder zijn besproken bij de zienswijze over het PIP. We zijn dankbaar dat de ambtelijke organisatie dit zo goed opgepakt heeft.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Ook de VVD kan de inhoud van de brief steunen. Ik denk dat het college de belangrijkste punten voor Voorschoten er goed uit heeft gehaald en duidelijk heeft verwoord. Ook wij gaan dus akkoord.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ook de SP stemt in met deze brief. Zoals de eerdere sprekers al zeiden, is op een goede manier verwoord wat er eerder in de verschillende raads- en commissie-discussies naar voren is gebracht door de verschillende partijen.

De heer **Van den Ende** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ook Voorschoten Lokaal is akkoord met deze brief.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Het wordt bijna saai: ook wij gaan akkoord met de brief. Het is fijn om te zien dat er binnen de grenzen van Voorschoten geboord gaat worden; dat verzoek is in ieder geval dringend gedaan. Daar zijn we heel blij mee.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Goed overgenomen; dank u wel. We gaan akkoord.

De **voorzitter**: Ik heb geen vragen gehoord aan de wethouder. Met uw goedvinden sluit ik dus de beraadslaging en gaan we over tot de stemming.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

De **voorzitter**: Dank voor de complimenten aan de organisatie bij dit agendapunt. Alvorens we naar het hoofdgerecht van vanavond gaan, het coalitieakkoord, houden we een heel korte schorsing om te kijken naar het pasje van de heer Posthuma.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

7. Coalitieakkoord

De **voorzitter**: De VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA hebben een coalitieakkoord opgesteld dat moet dienen als algemeen kader voor het beleid in deze raads- en collegeperiode. Dit akkoord gaan we nu bespreken. Aan het eind nemen we een besluit over het voorgelegde conceptbesluit. Bij dit agendapunt gaat het om het algemene politieke debat, dat in de raad gaat worden gevoerd.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Op 16 juni jongstleden heeft de raad de VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA verzocht om met elkaar in gesprek te gaan over een op te stellen coalitieakkoord en een te vormen college en daarna terug te komen naar de raad. Ik kan u verzekeren dat we met elkaar in gesprek zijn gegaan. We hebben zeer langdurig en zeer veel gesproken. We hebben ook erg veel geschreven. Daarom ligt op dit moment het coalitieakkoord "Voorschoten in verbinding vooruit" voor ter bespreking. Het is een akkoord op hoofdlijnen. Dat vinden we belangrijk, omdat we, zoals we eigenlijk al vanaf de verkiezingen hebben gezegd, graag met een zo breed mogelijk deel van de raad besluiten willen nemen voor Voorschoten. Er zijn grote beslissingen te nemen. We willen graag vooruitstappen en het is goed om daarbij een breed draagvlak te hebben. We zijn dus bij de hoofdlijn gebleven, vanuit de gedachte dat we dan met elkaar de uitvoering vorm kunnen gaan geven. Zoals we bij alle ingediende moties en amendementen hebben gezien, kunnen de overige partijen niet wachten om deel te nemen aan die uitvoering.

Met ons coalitieakkoord willen we graag dicht bij de inwoner staan. We hebben een drietal pijlers waarop we ons graag willen richten. Dat gaat over een heerlijk woondorp, waarbij we feitelijk willen behouden wat we nu hebben. Vanuit de VVD zeggen we dan dat we ook graag de economie willen vergroten om meer inkomsten voor de gemeente te genereren om die voorzieningen ook echt te kunnen behouden. Daarnaast vinden alle drie de partijen het zeer belangrijk - en ik denk dat dit breed gedeeld wordt in de raad - dat er meer betaalbare woningen komen voor verschillende doelgroepen in ons dorp. Wij denken dan met name aan de jongere starters en de senioren. Tot slot, niet onbelangrijk, willen we een duurzaam en toekomstbestendig Voorschoten. Er komen natuurlijk allerlei zaken op ons af, niet in het minst de energietransitie en de klimaatverandering, waar we ons echt aan moeten aanpassen. We moeten ook zorgen dat onze voorzieningen daarbij horen. Zoals aangegeven hebben we daar met elkaar goede gesprekken over gehad, zeer intensief. In het akkoord zijn richtingen gegeven van oplossingen die we zien. Wij zien ernaar uit om die samen met u verder vorm te gaan geven.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. We hebben afgelopen week de Kadernota besproken. Die was natuurlijk nogal beleidsarm, want we waren nog in blijde verwachting van een coalitie. Dat is een beetje onwennig. Het was een soort politiek vacuüm. Als fractievoorzitter ben je, zeker als je net een verkiezing gehad hebt, gewend om de hele tijd overal vol op in te gaan. Eigenlijk was het allemaal een beetje leeg. Het voelde een beetje als een leeg notitieboek. Dat had ik als student altijd. Dan had je even zo'n moment dat er een belofte was; er lag wit, schoon papier voor je en nu ging je het allemaal goed doen. Alles was netjes. Dat duurde dan meestal tot pagina 3. Dan gingen de eerste dingen fout en dan kraste je erin en was het hele gevoel weer weg. Maar dat gevoel van helderheid dat je dan even had, was echt fantastisch. Dat geldt ook een klein beetje voor die Kadernota, want het was leuk dat je eigenlijk precies kon zien wat het uitgangspunt van de gemeente was. Wij konden een vergelijking maken met vier jaar geleden. Toen stond alles nog in het teken van het provinciaal toezicht dat wij in 2017 hadden. Het financieel herstelplan doemde boven alles uit. Dat hoorde je ook in het dorp: "De gemeente kan niets. Er is nergens geld voor. Alles is ingewikkeld." Het grappige is dat we nu jaren verder zijn en dat ik dat nog steeds weleens hoor in het dorp: "De gemeente heeft nergens geld voor." Die Kadernota liet zien dat het intussen toch wel wat anders is. De bomen groeien nog steeds niet tot in de hemel, maar dat is natuurlijk nergens zo in gemeenteland. Maar Voorschoten staat er intussen financieel zelfs relatief gunstig voor. We kunnen misschien niet alles, maar we kunnen wel wat. Ondanks allemaal doemzeggingen over hoe erg het zou zijn, is de relatieve schuldenlast gewoon teruggelopen. Die is op dit moment zelfs relatief laag. De meerjarenbegroting lijkt voorlopig op orde te zijn.

Waarom is het belangrijk om daarbij stil te staan? Het is natuurlijk sowieso fijn als we allemaal kunnen erkennen dat het vorige college dit zo fantastisch gedaan heeft. Dat horen we straks natuurlijk graag - dank - maar misschien is het nog belangrijker dat we ons realiseren dat die financiën dus niet meer hét probleem zijn, niet alleen voor de bevolking maar ook voor de raad. Ik had soms de indruk dat die begroting voor 2017 een beetje traumatisch was geworden voor de raad. Dat is een risico, want dan ga je helemaal daarop fixeren. Dat kan afleiden van de echte problemen die je hebt. Al voor die tijd was het grote probleem eigenlijk dat we te weinig slagkracht hadden. Ik ben trots op de lef die het college heeft getoond bij de ontvlechting van de WODV, blij met de opbouw van het eigen ambtelijke apparaat en trots op de inzet en de loyaliteit van die ambtenaren, maar we hebben nog een weg te gaan. Het punt is dat de goede financiën die we nu zien, er ook een beetje zijn door achterstanden in de uitvoering. We teren daarmee een beetje in op de investeringen uit het verleden. We hebben al een afgeschreven voorziening voor het Cultureel Centrum en

de bibliotheek door uitstel van onderhoud. We hebben een monument, het Ambachts- en Baljuwhuis. Daar zijn we allemaal heel blij mee, maar het heeft ook een klein beetje liefde nodig, want er moet gewoon onderhoud plaatsvinden. We hebben achterstanden bij de riolering. Er is vertraging op projecten. Wettelijke taken op het gebied van duurzaamheid en afvalbeleid blijven eigenlijk een beetje liggen. Sociaal beleid krijgen we soms niet uitgevoerd; wethouder De Bruijn zei dat vorige week. Ik vond het goed dat hij dat zo zei: we moeten uitkijken dat we niet in kapitaalvernietiging terechtkomen. Dit speelt eigenlijk in heel Nederland, maar het is goed om dit hardop te zeggen. Ons grote probleem is eigenlijk niet financieel, maar is de uitvoerende capaciteit. Daar zullen raad en college de komende jaren samen een antwoord op moeten zien te formuleren. Dat kan op meerdere manieren. Heel concreet heeft de PvdA motie 250 aangekondigd over werving; die motie dienen wij mede in. Natuurlijk moet je gewoon meer mankracht zien te vinden, hoe moeilijk dat ook is. Maar er is een andere kant: heldere lijnen en duidelijke prioriteiten richting je uitvoering.

Dat brengt me dan eindelijk bij het coalitieakkoord. Ik begin met een compliment voor de oplevering. Drie weken geleden hebben we uitgesproken dat de tijd echt drong en dat een doorstart de grootste kans gaf om snel een college te vormen. Dat is opgepakt door de drie partijen. Eerder zeiden ze dat ze het vóór de Paardenmarkt hoopten te kunnen doen. Het is voor het zomerreces gelukt. We hebben gezien dat het echt intensieve weken waren; mevrouw Van Meenen refereerde daaraan. Ik heb oprecht waardering voor de inzet die daarbij is gepleegd, ook door de betrokken ambtenaren; ik weet dat het ook voor hen zwaar is. Het akkoord oogt vlot; dat mag gewoon gezegd worden. Er staan mooie zonnige foto's in; dat is misschien het voordeel van oplevering in de zomer. Bij de start van de formatie, in een grijs verleden, was er al sprake van een akkoord op hoofdlijnen. Toen drong ik er in verband met de bestuurskracht al op aan dat er altijd helderheid moest zijn in die hoofdlijnen. In de praktijk is het niet overal even duidelijk; tenminste, niet voor ons, maar daar kunnen we nog vragen over stellen. Dat zal ik straks ook doen. Er waren een aantal punten die wenkbrauwen deden fronsen. Sommige van die punten waren wel wat grappig. Bij inburgering wordt er bijvoorbeeld gesproken over belangrijke liberale waarden als aandachtspunt, zoals zelfbeschikking en gelijkheid. Ik vind het grappig dat er staat dat we ook antisemitisme aan iedereen moeten meegeven als belangrijke kernwaarde in Voorschoten. Dat viel me op; ik had dat niet helemaal verwacht van deze partijen, maar ik zal het maar opvatten als "het tegengaan van antisemitisme" als belangrijke kernwaarde. Even serieus: het is wel een beetje een stigmatiserende lijst. Een rechtenfaculteit in een buurgemeente kan hier misschien ook nog wel wat van leren.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik wil de heer Deuzeman geruststellen: we zijn niet uit op het promoten van antisemitisme.

De **voorzitter**: Dat is goed om te weten.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik maakte mij daar ook geen zorgen over, maar het is altijd goed om nog eens gerustgesteld te worden.

Dan wat inhoudelijker. Mevrouw Van Meenen zei al dat er veel aandacht is voor economie. Ik wil de VVD wel een beetje feliciteren, want er is inderdaad veel aandacht voor economie. Ik moet ook zeggen dat dat concreet is geworden. We zien een aantal sympathieke voorstellen over de inrichting van het centrum. We zijn blij met de aandacht voor de algemene kwaliteit van leven. Ook de aandacht voor inrichting met groen is heel goed. Ik vond het leuk om te leren wat "een bedriegertje" is en ik vind het een goed idee om die aan te leggen; dat lijkt mij echt leuk. Van sommige andere punten schrokken we wel een beetje, bijvoorbeeld ten aanzien van het opknappen van de omgeving van het winkelcentrum Hofland. Dat is fijn en dat is nodig; dat is een winkelcentrum bij mij in de buurt. Ik las daar mooie woorden over groen en klimaatadaptatie. Dan gaat het hart van GroenLinks natuurlijk kloppen, maar in het kopje staat dat het gaat om capaciteitsuitbreiding voor parkeren. Dat zie ik niet zo terug; dat is toch niet zo groen en dat is toch geen klimaatadaptatie? Mogen we ervan uitgaan dat dat inderdaad niet de intentie is of gaan er daadwerkelijk veel extra parkeerplaatsen gerealiseerd worden? Dan is het misschien toch goed om dat verhaal zo op te schrijven. We zagen dit ook een beetje bij de zin over het toevoegen van een strook bij de Dobbewijk. Daar was al eerder ophef over; mevrouw Ilić verwees daar zojuist al even naar. In de afgelopen periode diende de VVD een amendement bij de RES in om in de Papenwegse Polder zeker geen zonnepanelen neer te gaan zetten. Nu gaan we daar in Papenwegse Polder gewoon een industrieterrein uitbreiden. Dat vinden we toch een beetje opmerkelijk.

Tot slot op economisch gebied het ondernemersfonds. Wij vinden het prima dat de ondernemers zelf de verantwoordelijkheid gaan nemen in het dorp. Daarvoor hebben we ook al enige tijd een systeem, de bedrijfsinvesteringszone. Mevrouw Van Meenen noemde die ook in de pers, maar het voorstel is nu wat anders, want er wordt nu belastinggeld doorgezet naar bedrijven. Dat vinden wij principieel toch wel anders. Het gaat niet om een contributie aan een bedrijfsinvesteringszone die zichzelf bestuurt, maar om geld dat eigenlijk onder de democratische controle hoort te vallen. Bovendien betalen alle niet-woningen daaraan mee. Dat zijn ook gewoon buurthuizen, scholen en kerken. Die betalen allemaal mee aan een fonds waarmee ondernemers dan kunnen spelevaren. Dat vinden we opmerkelijk. We vragen hoe de coalitiepartijen dit zien en waarom er niet gekozen is voor een bedrijfsinvesteringszone.

Een andere vraag over een heel concreet punt betreft de aanpak van het sparen voor scholenbouw. Dat vinden we verwarrend, niet alleen omdat we nu net de reserve geschraapt hebben bij de Kadernota - dat amendement snappen we nog steeds niet helemaal - maar ook omdat de invulling hier wel erg beperkt is. Sparen impliceert dat we eerst een reserve opbouwen en dan pas gaan uitgeven, maar vervolgens wordt er gezegd dat we gaan sparen voor de Fortgens. Wat wordt hier nou precies bedoeld? Gaat een coalitie met het CDA erin nu zeggen dat we het integraal huisvestingsplan niet gaan uitvoeren? Dat kan ik me niet voorstellen.

Ik ben ook verbaasd over de opmerking over het zwembad, want die wordt gepresenteerd als een nieuw besluit: we gaan het openhouden tot 2030. Dat is mooi, maar dat hadden we drie jaar geleden al besloten; dat weten we al sinds 2019. De vraag voor 2025 was: gaan we een investering doen voor het openhouden van het zwembad na 2030? Dan ga je je afvragen waarom er zo'n sigaar uit eigen doos wordt uitgedeeld. Moeten we alvast concluderen dat het zwembad na 2030 kennelijk gesloten gaat worden? Dat wil ik wel horen van de beoogde wethouder, de CDA-wethouder. Het zou zonde zijn als dit de tweede keer is dat het CDA een zwembad in Voorschoten sluit.

Op andere terreinen moeten we zeggen dat het minder concreet is. Soms zien we behartigenswaardige doelen. Dat is het probleem niet, maar dan blijft de concrete aanpak wat vaag. We zijn bijvoorbeeld blij met het harde doel om de hoeveelheid restafval te halveren, maar we zien daar geen maatregelen bij. Groenbeheer wordt als een succes beschreven. Heel fijn; dat is een compliment aan onze wethouder, maar vervolgens blijft het bij een suggestie dat we nog eens moeten gaan kijken naar bomen. Over actief beleid voor soortenrijkdom, de bijen en de vlinders wordt geen woord gezegd. Dat onderwerp leeft wel bij vele burgers. Dit is een belangrijk onderdeel van klimaatadaptatie en een gezonde leefomgeving. Dat vindt niet alleen GroenLinks belangrijk; ik weet dat ook het CDA daar veel waarde aan hecht. De vraag is dus welk concreet beleid er komt. We gaan toch niet alle winsten van de afgelopen jaren direct weer opgeven? Bij de energietransitie zien we hetzelfde: zij is in de steigers gezet - dat is belangrijk voor meerdere partijen in deze raad - en het beleid wordt voortgezet, maar we zien maar weinig concrete keuzes. We zien wel een aantal opmerkelijke dingen. Bij het gemeentelijk vastgoed hebben we een wettelijke taak voor verduurzaming. Er wordt gezegd dat we daar misschien niet aan gaan voldoen. Dat vinden wij een rare keuze. Zo kennen we deze partijen niet. Daar willen we dus graag wat meer over horen.

Ook de opmerking over de keuzevrijheid van energiebronnen vinden wij weinig concreet. Dat geldt ook voor de invoering van een Warmtevisie. We moeten met een plan komen voor hoe we die huizen gaan verwarmen. We kunnen wel zeggen dat iedereen dat zelf mag uitzoeken, maar dat maakt het wel erg moeilijk om met een collectieve oplossing te komen. Wordt dat hiermee inderdaad uitgesloten? En zo ja, wat stellen deze coalitiepartijen dan als alternatief voor?

Er zijn natuurlijk nog andere speerpunten. Het CDA en Voorschoten Lokaal hebben zich veel voor laten staan op verenigingen en cultuur. Veel woorden worden gezegd over het belang daarvan, maar daar staat weinig beleid naast. In eerste instantie zagen we eindelijk de aankondiging over de MFA: dat gaan we gewoon doen. We waren blij dat de VVD de coalitiepartijen ervan heeft weten te overtuigen dat we het plan alsnog gewoon gaan uitvoeren. Maar toen ik later in de pers de reacties las van de coalitiepartijen, werd het een beetje onduidelijk. Is het wel een MFA? Is het het MFA waar we het vorig jaar over gehad hebben? Of is het geen MFA? Of is het hetzelfde plan, maar heet het geen "MFA"? Zo niet, wat wordt er dan mee gedaan? Wordt het uitgekleed? Wat gaan we concreet met de andere locaties doen? Dat vinden we jammer. Waarom wordt dit niet gewoon benoemd? Misschien kunnen de partijen dat nu toelichten. Daarvoor wordt amendement 170 aangekondigd; D66 zal dat straks indienen. We hopen daarmee een klein beetje te kunnen helpen.

Van Voorschoten Lokaal zien we duidelijke prioriteiten voor woningbouw en participatie terug. Allereerst zien we dat er een hoog percentage staat voor sociale woningbouw. Dat is een goede ambitie; daar is GroenLinks echt blij mee. Het zal niet gemakkelijk zijn geweest. We hebben zelf onderhandeld met de VVD, die dit niet zomaar toegeeft. Dat vinden we dus knap van jullie, maar 67% gemiddeld voor alle woningen is nog wel een beetje vaag. Gaan we dat halen? Want de private projecten laten we buiten beschouwing. Is het een gemiddelde over alle woningen? Wat gaan we hiermee doen? Er blijft nog veel openstaan. We willen graag horen hoe zij die invulling zien. We dienen motie 252 mede in om alvast te kijken of we dit concreter kunnen krijgen in de toekomst.

Op het gebied van participatie hadden we enige hoop dat er al wat meer op tafel zou liggen, ook omdat dit voor Voorschoten Lokaal zo duidelijk een speerpunt was. We hebben het er al uitgebreid over gehad bij de startnotitie voor het centrum. Toen sprak collega Ilić al haar zorgen uit over hoe je dat doet. Je moet dat proces goed inzetten. Ik heb ook de heer Posthuma en anderen daarover gehoord. We zien ook dat de voorstellen in het coalitieakkoord al het een en ander losmaken. Het probleem met participatie is dat achteraf corrigeren zo moeilijk is. Dat moet je echt vooraf doen, want als je achteraf nog een beetje moet bijwerken, ben je eigenlijk te laat. Dan zijn de mensen al boos. Dat is zonde. We denken dus dat er op korte termijn plannen moeten komen te liggen. Hoe wordt dat voorgesteld? Wanneer gaan we daarmee komen en hoe gaan we dat oppakken? Ik ben benieuwd. Het zou mooi zijn als we daar echt een nieuwe start kunnen maken. Waar we in de tussentijd misschien alvast mee kunnen helpen, is met het maken van een korte klap. We zien de projectenpagina van de gemeente, waarop de gemeente de status bijhoudt van alle projecten die zij heeft. Daar wordt door inwoners echt gebruik van gemaakt. Het nadeel is dat die pagina over het algemeen niet compleet is en achterhaald is. Wij denken dat het een goede start zou zijn om de mensen de informatie te geven die ze zoeken. Als mensen zien dat ergens een bordje wordt neergezet met "de komende twee weken hier niet parkeren", moeten ze ergens kunnen kijken wat daar gebeurt. Wij zouden graag willen dat daarnaar gekeken wordt. Er moet even worden bekeken hoe dat kan, maar die informatie is er natuurlijk in de organisatie. Als we er iemand heen kunnen sturen om dat bordje neer te zetten, kunnen we het ook ergens opschrijven. Daarom dienen wij motie 253 in om te kijken of we dit alvast op kunnen pakken om in ieder geval dat stukje communicatie te verbeteren. De motie, die mede wordt ingediend door D66, de PvdA en de SP, luidt:

"Motie 253.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 7 juli 2022, gehoord de beraadslaging,

constaterende dat:

- a. de coalitiepartijen in hun akkoord uitspreken de beschikbare communicatiemiddelen zo effectief mogelijk te willen inzetten voor communicatie aan inwoners;*
- b. zij verder spreken over de noodzaak van een zichtbare en transparante versterking van de burgerparticipatie;*
- c. op de site van de gemeente (<https://www.voorschoten.nl/actuele-projecten>) informatie te vinden is over een verscheidenheid aan (lopende) projecten, maar dat deze onvolledig en niet zelden achterhaald is;*

overwegende dat:

- a. versterking van burgerparticipatie een proces van de lange adem is, waarbij vaak sprake zal zijn van maatwerk per onderwerp;*
- b. een structurele en transparante informatievoorziening de basis is van succesvolle participatie, waarbij burgers zich gehoord en serieus genomen voelen en weten;*
- c. bovengenoemde pagina hierin een belangrijke schakel zou kunnen zijn, zolang inwoners erop kunnen vertrouwen dat alle beschikbare informatie daar voorhanden is;*

verzoekt het college:

- 1. te onderzoeken op welke wijze op korte termijn gekomen kan worden tot een vernieuwde versie van de pagina 'Actuele projecten', waarbij gestreefd wordt naar:
 - a. een volledig overzicht van lopende en op handen zijnde projecten en werkzaamheden in de openbare ruimte;**

- b. *actuele informatie over de status van lopende projecten én welke mogelijkheden er zijn voor inwoners om te participeren;*
 - c. *een overzichtelijke wijze van aanbieden van de informatie, bijvoorbeeld door middel van een interactieve kaart van de gemeente;*
2. *hierover uiterlijk bij de meerjarenbegroting 2023-2026 aan de raad te rapporteren en, zo nodig, te komen met een voorstel voor het beschikbaar stellen van de benodigde middelen voor de uitvoering,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De conclusie is dat er een aantal behartigenswaardige dingen in staan en dat er ook dingen in staan waar GroenLinks misschien wat moeite mee heeft, maar we horen graag een toelichting. Het is in veel gevallen een beetje onduidelijk waar de coalitie heen wil. Misschien moet dat nog komen. Dat zou kunnen, maar op een aantal punten - sociaal beleid, openbaar vervoer en de regio - is het allemaal nog erg vaag. Het is duidelijk dat men Voorschoten als zelfstandige gemeente wil handhaven. Dat is goed, maar dat kan alleen als het een gemeente is die weet waar ze heen wil. We hopen dus dat het college hieraan nog integraal verdere invulling gaat geven. Het is goed is om dit te markeren, ook buiten de begrotingen die voorgesteld worden. Daarom dienen we amendement 169 mede in om te komen tot een uitvoeringsprogramma rond deze zaken. Dat hebben we niet gezien in het voorstel. Daar is misschien een reden voor. Het is goed om dit integraal op tafel te leggen. Het is volgens ons niet alleen van belang dat de raad weet wat de plannen zijn en waarop gestuurd weet. Dat is ook van belang voor de inwoners. We hebben er in februari een discussie over gehad dat het belangrijk is om van tevoren al vast te leggen waarover je gaat rapporteren en wat je doelstellingen zijn. Door twee partijen die nu in de coalitie zitten, werd gesuggereerd om er stoplichtjes op te zetten. Wij hebben toen gezegd dat dat misschien een goed idee was en dat we het daarover moesten hebben. We vinden het jammer dat dit nu ontbreekt in dit kader. Daarom dienen wij ook alvast motie 255 in, waarin we voorstellen om dit toe te voegen, zodat het college met een voorstel komt waarin staat op welke manier het wil gaan rapporteren aan de bewoners en zodat we dat voorstel bespreken. Dan hebben we daar nu al duidelijkheid over en dan bestaat er ook geen schijn dat er selectief wordt gerapporteerd en dat het allemaal mooier wordt voorgesteld dan het is. Dat kan bij de begroting, waarin dit helemaal uitgewerkt is; dat hoeft niet nu. We hopen dat de coalitie daarmee aan de slag kan. De motie, die mede wordt ingediend door D66, de PvdA en de SP, luidt:

"Motie 255.

*De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 7 juli 2022, gehoord de be-
raadslaging,*

constaterende dat:

- a. *actieve communicatie over het gemeentelijk handelen benoemd wordt als speerpunt in het coalitieakkoord 2022-2026;*
- b. *deze raad begin 2022 in meerderheid heeft uitgesproken het wenselijk te vinden dat er een concreet referentiekader komt op basis waarvan het college richting inwoners kan communiceren over behaalde resultaten;*

overwegende dat:

- a. *een heldere wijze van verantwoording afleggen door het college richting inwoners bij kan dragen aan het herstel van vertrouwen en betrokkenheid van inwoners bij het gemeentebestuur;*
- b. *te voren vastgelegde concrete doelstellingen het college daarbij houvast kunnen bieden en de schijn van selectieve rapportage kunnen voorkomen;*
- c. *de start van een nieuwe collegeperiode het moment bij uitstek is om inwoners te laten weten wat het college concreet wil bereiken;*

verzoekt het college de belangrijkste doelstellingen van het college, vertaald in een selectie van meetbare resultaten, te verwerken in een rapportagekader op basis waarvan jaarlijks gecommuniceerd zal worden naar de inwoners van Voorschoten en dit uiterlijk bij de Programmabegroting 2023 voor te leggen aan de raad,

en gaat over tot de orde van de dag."

Ik wil het hier voorlopig bij laten. Ik ben benieuwd naar de inbreng van de coalitiepartijen.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Dank aan de fracties van de VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA, die er ondanks de tijdsdruk in geslaagd zijn om een coalitieakkoord op te stellen. De zojuist door de heer Deuzeman uitgesproken waardering deel ik dan ook zeker.

Ik zal eerlijk zijn: de afgelopen weken heb ik getwijfeld. Nadat we ons terugtrokken uit de formatie en vervolgens pleitten voor een coalitie zonder D66, heb ik me natuurlijk afgevraagd of we daar goed aan gedaan hebben. Onze ambities in dit dorp lopen immers niet heel ver uit elkaar. Toen ik het nieuwe akkoord las, werd de twijfel helaas én gelukkig weggenomen. "Gelukkig", omdat ik natuurlijk gewoon graag gelijk krijg; u kent mij. Maar ook "helaas", omdat onze zorgen bewaarheid zijn. Hoewel we ons als D66 best kunnen vinden in veel ambities in het nieuwe akkoord, ontbreekt het op veel punten aan concrete plannen en keuzes om die ambities te realiseren. Een akkoord op hoofdlijnen, vreesden wij, wordt een akkoord zonder keuzes. Dat lijkt helaas inderdaad een beetje het geval. Zinnen als "we onderzoeken of" en "we bekijken of" kom je op bijna elke pagina en soms meermaals tegen. Vier jaar van veel kijken en weinig doen wordt daarmee een reëel risico. Gelijktijdig hebben we toegezegd een constructieve houding aan te willen nemen. Daarom zal ik vanavond een aantal punten langslopen die om concretisering vragen en zullen wij voorstellen doen om de coalitie daar een handje bij te helpen.

Laat ik beginnen met duurzaamheid. We hebben al eerder waardering uitgesproken voor het bijzonder duurzame verkiezingsprogramma van het CDA. Dat zien we ook terug in de ambities in het akkoord. Geruststellend is bijvoorbeeld dat benoemd wordt dat de coalitie het streven en het einddoel voor CO₂-reductie wil halen. Dat zou misschien evident moeten zijn, maar dat is een goede ambitie. Tegelijkertijd zien we weinig voorstellen om dit daadwerkelijk te realiseren. De opmerking dat gemeentelijk vastgoed verduurzaamd zal worden als dat betaalbaar is, is zelfs vrij zorgelijk; de heer Deuzeman zei daar al iets over. Aangezien verduurzaming van gemeentelijk vastgoed een wettelijke taak is, is het gewoon geen optie om dat niet te doen. Liever gezegd: dat is precies waar de provincie naar kijkt in de afweging of we als gemeente zelfstandig mogen blijven: voeren we onze wettelijke taken uit? De vraag die de coalitie zou moeten beantwoorden, is dus niet of verduurzaming van gemeentelijk vastgoed betaalbaar is, maar hoe ze de wettelijk verplichte verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed gaat betalen. Dat is wat een wethouder, die de wet moet houden, daadwerkelijk zal moeten doen. Dat vraagt om investeringen, maar zoals de heer Deuzeman al zei, is die ruimte er. We kijken dan ook vol spanning uit naar de aangekondigde routekaart. We gaan ervan uit dat die gepaard gaat met noodzakelijke investeringen.

Ingewikkeld in dat licht is bovendien de opmerking dat elke inwoner keuzevrijheid moet hebben wat de energiebron betreft; ook daar zei de heer Deuzeman al iets over. Het klinkt natuurlijk leuk en heel liberaal, maar ik geloof niet dat ik een geothermiecentrale in mijn achtertuin mag zetten of dat we met onze wijk een eigen kernfusiecentrale gaan financieren; ik zie de penningmeester van mijn wijkbestuur op de publieke tribune zitten. Ik weet niet of hij daar ideeën bij heeft, maar een kernfusiecentrale in Boschgeest lijkt mij niet zo realistisch. De realiteit is dat energievoorziening per definitie een collectieve taak is omdat je die niet individueel kan organiseren. Het is een valide vraag of we mee moeten doen met bijvoorbeeld WarmtelinQ, maar dat is in elk geval onmogelijk als sommige huishoudens dat wel willen en andere niet. Je kan dat niet individueel financieren. We zullen die keuze dus hoe dan ook collectief moeten maken. Om de coalitie alvast wat op weg te helpen op het gebied van verduurzaming, dienen wij samen met GroenLinks, de PvdA en de SP motie 254 in. In de RES is namelijk al vastgelegd dat we in 2030 tot 11% energiebesparing moeten komen. Dat is een concrete invulling van de duurzame ambities van deze coalitie en ook een voorwaarde om die ambities te realiseren. We gaan er dan ook van uit dat de motie in elk geval op de steun zal kunnen rekenen van het CDA als de duurzame partner in deze coalitie. De motie luidt:

"Motie 254.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 7 juli 2022,

overwegende dat:

- a. de eerste doelstelling van RES 1.0 (Regionale Energie Strategie) luidt: energie besparen;*

- b. de ambitie voor deze besparing in 2030 is minimaal 11% ten opzichte van 2014;
- c. de motivatie van inwoners om energie te besparen logischerwijze is toegenomen als gevolg van de gestegen energieprijzen en dat die kans benut moet worden;
- d. inwoners door de bomen het bos niet meer zien, met andere woorden hulp nodig hebben om de voor hun individuele situatie beste en ook haalbare energiebesparingsmaatregelen te nemen;
- e. energiearmoede grote maatschappelijke gevolgen heeft waaronder schuldenproblematiek;
- f. als gemeente nu proactief handelen om inwoners energie te laten besparen dus zowel goed is om de doelstellingen van de RES te behalen als om energiearmoede te beperken;
- g. het concretiseren van energiebesparende maatregelen het beste resultaat heeft bij gedragsverandering;
- h. gedragsverandering een nieuw thema is voor het onderwerp duurzaamheid in zijn algemeenheid;
- i. het psychologische effect van het goede voorbeeld door burens en lokale bekendheden benut kan worden voor die gedragsverandering;
- j. hier interessante methoden voor ontwikkeld zijn en worden ontwikkeld zoals de energiecoaches en klimaatgesprekken;

verzoekt het college de raad uiterlijk Q4 2022 een concreet plan voor te leggen met SMART-geformuleerde doelen, om Voorschotense huishoudens in 2030 gemiddeld 11% energie te hebben laten besparen ten opzichte van 2014 en voor de uitvoering van deze plannen dekking te zoeken in de begroting 2023-2026,

en gaat over tot de orde van de dag."

Een ander punt waarop het coalitieakkoord weinig duidelijk of concreet is, betreft de MFA; sorry, de bibliotheek met een culturele functie, die geen MFA is. Het was best een puzzel om met het coalitieakkoord in de hand en de diverse interviews die daarna nog gegeven zijn, precies uit te zoeken wat er nou wel of misschien nog niet is besloten. Er gebeurt in elk geval iets opmerkelijks: de coalitie geeft aan maximaal € 5,2 miljoen te willen reserveren voor een culturele functie bij de bibliotheek. Toevallig zijn dat precies de begrote kosten van de MFA. Maar uit de pers begrijpen we dat het echt, echt geen MFA wordt. Dat kan twee dingen betekenen. Of de coalitie is nu ineens wel bereid de noodzakelijke investeringen te doen die ze de afgelopen jaren tegenhield maar verwacht voor hetzelfde bedrag een uitgekledde versie van het plan - dat zou op z'n minst erg onzorgvuldig en financieel onwenselijk zijn - of we gaan gewoon voor het begrote bedrag de MFA realiseren maar framen dit om politieke redenen anders. De achterban moet immers tevreden worden gehouden. Ik verwacht dat de Voorschotenaren daar snel doorheen zullen prikken. Daarnaast worden ook nog een of twee extra locaties voor culturele activiteiten opgetuigd, zonder dat daar enige invulling aan wordt gegeven of middelen voor gereserveerd worden. Bovendien wordt er niets meer gezegd over het voorheen onoverkomelijke probleem dat de Wijngaardenlaan kilometers van het centrum verwijderd is, noch over de exploitatiekosten, die voorheen een onoverkomelijk struikelblok waren maar nu ineens überhaupt niet meer genoemd hoeven te worden in het coalitieakkoord. Ik weet niet of het van los zand of van politiek opportunisme aan elkaar hangt, maar de moeilijke keuzes zijn daar in ieder geval onder het tapijt geveegd. We zouden constructief zijn en daarom dienen we amendement 170 in. Daarin zorgen we er in ieder geval voor dat de noodzakelijke € 5,2 miljoen die in het akkoord wordt genoemd, gedekt is in de daarvoor beoogde bestemmingsreserve. Ook vragen we het college om dekking te vinden voor de exploitatielasten. Voor een financieel degelijke partij als de VVD, die bovendien in haar verkiezingsprogramma al pleitte voor een bibliotheek met een culturele functie op de Wijngaardenlaan, lijkt het steunen van amendement 170 een evidente keuze. Het amendement, dat mede wordt ingediend door GroenLinks, de PvdA en de SP, luidt:

"Amendement 170.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 7 juli 2022, gezien het raadsvoorstel nr. 7 – coalitieakkoord,

overwegende dat:

- a. de nieuwe coalitie aangeeft een nieuwe opzet van de bibliotheek met een culturele functie te willen realiseren op de Wijngaardenlaan;

- b. *hierbij geen sprake is van een MFA, maar dat in het coalitieakkoord wel aangegeven wordt dat voor dit nieuwe plan € 5.200.000 beschikbaar wordt gesteld, wat exact overeenkomt met de investeringskosten van wat voorheen de MFA genoemd werd;*
- c. *er dankzij amendement 147 uit de raadsvergadering van 11 november 2021 een bestemmingsreserve culturele accommodatie is, die reeds met € 3.000.000 gevuld is;*
- d. *de nieuwe coalitie nog geen voorstel doet om het resterende tekort voor de investering van € 2.200.000 te dekken;*
- e. *de nieuwe coalitie voorts geen aandacht besteedt aan de noodzakelijke exploitatiekosten en kapitaallasten die in het verleden een obstakel bleken voor besluitvorming;*
- f. *de uitwerking van amendement 144 in de Kadernota 2023 de totale kapitaal- en exploitatielasten van een MFA op de Wijngaardenlaan stelt op € 287.679 in 2024 en teruglopend naar € 287.461 in 2030, maar dat een nieuwe opzet van de bibliotheek met een culturele functie wellicht tot aanpassing van de exploitatielasten leidt;*
- g. *de nieuwe coalitie nog dit jaar een besluit wil nemen over de nieuwe opzet van de bibliotheek met een culturele functie, wat betekent dat een en ander in de begroting 2023-2026 gedekt moet worden;*

Besluit:

het voorgestelde besluit aan te vullen met een nieuw beslispunt dat luidt:

- 4a. Ten laste van de concernreserve een bedrag van € 2.200.000 over te hevelen naar de bestemmingsreserve culturele accommodatie;*
- 4b. Bij het opstellen van de begroting 2023-2026 dekking te vinden voor de kapitaal- en exploitatielasten van maximaal € 287.679, die nodig zijn voor de nieuwe opzet van de bibliotheek met een culturele functie."*

Dan woningbouw. Het is goed om te zien dat het plan dat Voorschoten Lokaal voor de verkiezingen lanceerde om juist op gemeentelijke grond veel betaalbare woningen te bouwen, in het akkoord terug is te zien: 67% betaalbaar is niet niks. Ook zijn we blij om te zien dat de enorme inspanning van het vorige college die heeft geleid tot ruim 600 woningen in de pijplijn, een-op-een wordt overgenomen door de nieuwe coalitie. Dat is terecht. Ik maakte in de vorige raadsvergadering al een opmerking over de sterke financiële positie die we nu dankzij de inspanningen van wethouder Cramwinckel en zijn team hebben, maar ook op woningbouw mogen zijn opvolgers zich gelukkig prijzen met het werk dat door het vorige college is verzet. Toch is het akkoord ook over woningbouw niet voldoende concreet en is onduidelijk hoe we de landelijke richtlijn van 67% betaalbaar over alle nieuwbouwprojecten gaan realiseren, aangezien er nog geen concrete plannen liggen voor een van de projecten op gemeentegrond. Natuurlijk ligt het MOC-terrein voor de hand, maar een heel nieuw plan is niet in vier jaar opgeleverd. Concretere locaties zoals de Kruispuntkerk en de Moeder Godskerk lijken juist uitgezonderd van de scherpe betaalbare ambities in dit akkoord, want die zijn privaat bezit. Daarom dienen wij samen met GroenLinks, de PvdA en de SP motie 252 in om de Woonvisie te actualiseren en ondertekenen wij mede motie 251 van de PvdA. Gezien de uitgesproken standpunten van Voorschoten Lokaal op dit thema verwachten we dat ook deze voorstellen op een meerderheid kunnen rekenen. De motie luidt:

"Motie 252.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 7 juli 2022, gehoord de beraadslaging,

constaterende dat:

- a. *hoofdstuk 6 van het coalitieakkoord tot doel heeft om beleid over betaalbaar wonen te formuleren;*
- b. *in paragraaf 2 gesproken wordt over een percentage van 67% betaalbare huur en koop voor wat betreft woningen op gemeentegrond;*
- c. *het percentage van 67% betaalbare woningen als landelijke richtlijn in principe geldt voor het totaal aan te realiseren woningen in elke gemeente;*

overwegende dat:

- a. *de Woonagenda van Holland Rijnland een nuttig regionaal instrument is om het algemeen belang te dienen in zowel regionaal als landelijk verband;*
- b. *nadere precisering nodig is om die aantallen woningen te bouwen die nodig zijn in zowel het goedkope segment als middenhuur en het betaalbare koopsegment, op zowel gemeentegrond als op niet-gemeentegrond met behulp van die agenda, evenals nadere precisering welke aantallen voor welke doelgroep, met name in leeftijd, worden gebouwd van belang is in verband met de (gewenste) demografische ontwikkeling en doorstroming;*
- c. *niet-gemeentegrond zowel eigendom kan zijn van een individu als van een bedrijf zoals een ontwikkelaar;*
- d. *onderscheid tussen wel en niet gemeentegrond in het realiseren van betaalbare woningen op zichzelf voor de hand ligt;*
- e. *voor niet-gemeentegrond het huidige beleid gehanteerd wordt, zonder dat onderscheid lijkt te zijn gemaakt tussen kleinschalig-particuliere projecten en grootschalige projecten van commerciële ontwikkelaars;*
- f. *actualisatie van de Woonvisie met concrete streefcijfers voor doelgroepen en marktsegmenten noodzakelijk is om vast te stellen of we in Voorschoten vanuit de ambities van het coalitieakkoord gaan voldoen aan de landelijke richtlijnen;*

verzoekt het college:

1. *om uiterlijk in Q1 2023 met een actualisatie van de Woonvisie te komen waarin streefcijfers geformuleerd worden per jaar en waar mogelijk per project voor het aantal woningen dat opgeleverd gaat worden;*
2. *in die streefcijfers te specificeren voor welke doelgroepen en in welke marktsegmenten (sociale huur, middenhuur en koopwoningen) de woningen moeten vallen;*
3. *in de actualisatie van de Woonvisie tevens nader uit te werken hoe bij nieuwe projecten die niet op gemeentegrond gerealiseerd worden, zoals de Moeder Godskerk en de Kruispuntkerk, invulling wordt gegeven aan landelijke en regionale doelstellingen rond doelgroepen en marktsegmenten,*

en gaat over tot de orde van de dag."

Participatie is een thema waarover vooral het CDA en Voorschoten Lokaal voor de verkiezingen veel te zeggen hadden, aanzienlijk meer dan de schamele 201 woorden die daar in het akkoord aan worden besteed en die zich laten samenvatten als: dat gaan we gewoon beter doen; geen idee hoe. Hoezeer de plank daarin nu al enigszins wordt misgeslagen, blijkt uit de reactie van de bewoners op de plannen voor de Dobbewijk. Vandaar onze ondertekening van amendement 169 van de PvdA om middels een participatieproces tot een uitvoeringsprogramma te komen waarin de bewoners worden meegenomen en van de moties 253 en 255 van GroenLinks om tot betere communicatie te komen. Zelf zullen we dit jaar met een voorstel komen om in ons dorp tot coöperatieve wijkraden te komen.

Tot slot de ambtelijke organisatie. De afgelopen jaren hebben we gezien dat een gebrek aan ambtelijke capaciteit, naast de besluitvaardigheid van raad en college, een obstakel vormt om iets gedaan te krijgen in Voorschoten. Gelukkig hebben we onze organisatie verzelfstandigd en zijn we nu weer zelf verantwoordelijk voor het functioneren van onze organisatie. Om die reden ondertekenen wij motie 250 van de PvdA, maar we hadden het ook logisch gevonden om de portefeuille P&O bij een van de wethouders te leggen. In het verleden was het logisch dat dit bij de burgemeester lag vanwege de formele functie in het dagelijks bestuur van de WODV, maar nu dat niet meer het geval is en het succes van alle politieke ambities valt of staat met het functioneren van onze ambtelijke organisatie, zou ik de suggestie willen doen om er tijdens het constituerend beraad nog eens goed over na te denken of zo'n politiek gevoelig dossier logischerwijs in de portefeuille van de burgemeester zou moeten vallen of wellicht toch in de portefeuille van een van de wethouders.

Vanavond zal blijken of de door de coalitie beloofde uitgestoken hand - ik ben heel blij dat mevrouw Van Meenen daar net weer aan refereerde - echt uitgestoken wordt. We zullen het vanavond kunnen ervaren. Dat zou dan de meest concrete winst zijn. Misschien is het akkoord niet heel concreet, maar als we vanavond met elkaar kunnen vaststellen dat we er als raad gezamenlijk concreter invulling aan gaan geven, is dat zeker winst. Het zou mooi zijn als we samen de mooie ambities van de nieuwe coalitie in mooie plannen kunnen omzetten, want die slag is echt nog nodig.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Op 14, 15 en 16 maart heeft de Voorschotense kiezer gesproken en Voorschoten Lokaal een ruime overwinning gegund. Daarna zijn we met informateur en formateur Verkaik van start gegaan om tot een coalitieakkoord te komen met de VVD, Voorschoten Lokaal, het CDA en D66. Helaas zijn we onderweg D66 verloren en is een nieuw informatieproces gestart met de heer Uri Rosenthal, die uitkwam op een advies waarin de grootste winnaar van de verkiezingen werd buitengesloten. Het was daarom des te hartverwarmender dat een brede raadsmeerderheid tegen het advies van de tweede informateur in Voorschoten Lokaal weer koppelde aan de VVD en het CDA om snel, bij voorkeur voor de zomer, tot een coalitieakkoord te komen. Het doet mijn fractie en onze kiezers daarom deugd dat wij vandaag het resultaat daarvan kunnen bespreken. Wij als Voorschoten Lokaal zien in dit coalitieakkoord een belangrijk deel van onze speerpunten terug; die werden net ook al genoemd door de heer Deuzeman en de heer Andringa en die zijn voor de inwoners van Voorschoten van groot belang.

Voorschoten in verbinding vooruit; het coalitieakkoord op hoofdlijnen geeft een prachtige basis om invulling te geven aan deze titel, met de coalitie én de oppositie. Vooruit, omdat wij belangrijke stappen willen zetten op het gebied van economie, cultuur, wonen en dienstverlening aan inwoners, en dat allemaal binnen een solide, door de raad bepaald financieel kader. Verbinding, omdat wij inwoners nog meer dan voorheen willen betrekken bij meeslepende lokale onderwerpen. Verbinding met de regio als het gaat om ondersteuning bieden aan ons eigen ambtenarenapparaat en beleid. En verbinding omdat wij bij voorkeur samen met de gehele raad invulling willen geven aan de uitvoering van dit coalitieakkoord.

Tot slot. We zijn ervan overtuigd dat het aanstaande college met dit akkoord Voorschoten mee zal nemen in de vaart der volkeren, zonder haar Voorschotense karakter te verliezen. We zien de komende collegeperiode daarom met vertrouwen tegemoet en willen zo snel mogelijk aan de slag gaan, ook met de oppositie.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. We hebben al eerder gememoreerd dat we drie weken geleden van start zijn gegaan met gesprekken. We hebben die gesprekken heel intensief gevoerd, op vele momenten en met een prachtige ondersteuning vanuit de ambtelijke organisatie. Er is veel geschreven, veel gezegd en veel gesproken en er ligt naar mijn gevoel een mooi coalitieakkoord, ook al is het op hoofdlijnen en kun je inderdaad vragen stellen over de concreetheid ervan. Maar nogmaals, wij willen juist dat we de komende tijd, naar de begroting toe, met de raad maar ook met de inwoners in brede zin naar de punten kijken die wij hebben opgeschreven en die we willen uitwerken. Zo hebben wij het gezien en zo willen wij het ook doen.

Toen wij drie weken geleden met elkaar spraken, zei ik dat voor een goed trio een goede relatie nodig is. Er zijn veel beroemde trio's. Het ging die avond vooral over The good, the bad and the ugly. Dat is een heel bekend trio. Ik zal niet zeggen wie the good is, wie the bad is en vooral wie the ugly is, maar dat was de avond waarop wij dit trio in beeld brachten. We zijn nu via Kwik, Kwak en Kwak gekomen bij de drie musketiers: één voor allen, allen voor één. Ik denk dat het ook ontzettend belangrijk is dat we het woordje "één" vervangen door "Voorschoten": Voorschoten voor allen, allen voor Voorschoten. Ik kijk even naar de Partij van de Arbeid: het is op zich heel mooi om "Voorschoten is van iedereen" daaraan te koppelen.

De heer **Maassen** (SP): De heer Zoetemelk illustreert heel goed dat de drie musketiers eigenlijk met z'n vieren waren. We hopen dat dit betekent dat de drie musketiers uit de coalitie niet alles met z'n drieën gaan doen.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Daarom zei ik ook: "allen voor één, één voor allen". Ik denk dat dat voor de hele raad geldt.

We zijn nog niet klaar. Mevrouw Van Meenen heeft het gezegd: we zijn met elkaar aan de slag gegaan met een akkoord op hoofdlijnen en we willen graag met de raad in contact blijven naar de begroting toe om het verder uit te werken. Er zijn duidelijke punten genoemd. Er zijn punten genoemd in amendementen en in moties. Wij gaan daar straks als fractie nog even over nadenken in een korte schorsing om daar goed over te praten en om het even op een rijtje te zetten. We hebben als fractie nog niet makkelijk daarover kunnen vergaderen. Het is "kortbij" ingediend. De laatste amendementen en moties kwamen zelfs vlak voor deze vergadering. We willen daar dus graag nog even naar kijken, maar het komt op mij in ieder geval ook een klein beetje over als fluiten voor een overtreding vóór de wedstrijd. We hebben duidelijk gezegd dat we de komende maanden

tot uitwerking willen komen. Er wordt nu toch al heel veel kritiek gegeven op wat we hebben opgeschreven. Dat zijn inhoudelijk terechte punten over de dingen die we willen bereiken, maar geef ons een kans om de komende maanden te bewijzen dat we dit willen uitwerken.

De CDA-punten - een zelfstandig, groen, zorgzaam Voorschoten met krachtige verenigingen, ruimte voor ondernemen en een Voorschoten dat zuinig is op haar natuur en leefomgeving - vinden wij terug in het coalitieakkoord. Wij hebben ook heel veel V's in ons verkiezingsprogramma staan: vertrouwen, voorzieningen, verbinding, verenigingen, veiligheid en verduurzaming. Wij zijn dan ook blij met de titel van het coalitieakkoord, met drie V's: Voorschoten in verbinding vooruit. Ik denk dat dat juist aangeeft wat we willen. We willen in verbinding met elkaar, met Voorschoten, met iedereen die daar leeft, woont en werkt naar de uitwerking van een goed coalitieakkoord toe.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Als je een van de laatste sprekers bent en van een kleinere partij, zijn een aantal dingen natuurlijk al gezegd. Ik wil bij voorbaat zeggen dat we graag constructief willen meedenken en om die reden amendement 169 indienen om er zorg voor te dragen dat er goed meegekeken wordt en dat er een uitvoeringsprogramma ontstaat en de moties 250, 251 en 252 om ervoor te zorgen dat bepaalde dingen concreter worden gemaakt in het hele coalitieprogramma. Het amendement, dat mede wordt ingediend door GroenLinks, de SP en D66, luidt:

"Amendement 169.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 7 juli 2022, gezien het raadsvoorstel Coalitieakkoord 2022-2026 'Voorschoten in verbinding vooruit',

constaterende dat:

- A. het een coalitieakkoord op hoofdlijnen is;*
- B. veel zaken nog nader uitgewerkt moeten worden;*
- C. in het raadsvoorstel geen uitwerkingsprogramma van het coalitieakkoord is genomen, in tegenstelling tot bijvoorbeeld het vorige coalitieakkoord;*

overwegende dat:

- A. het belangrijk is dat een coalitieakkoord ook een integraal uitvoeringsprogramma heeft;*
- B. dit programma zo spoedig mogelijk dient te worden opgesteld, en wel gelijk laten lopen met de behandeling van de begroting november 2022 (en dus bij de commissievergadering B&B van 20 oktober 2022 behandelen);*
- C. voor het opstellen van een uitvoeringsprogramma het noodzakelijk is dat ook een goed participatieproces wordt ingericht;*

Besluit:

Aan het initiatiefvoorstel een beslispunt 3 aan toe te voegen, en van beslispunt 3 beslispunt 4 te maken. Het nieuwe beslispunt 3 luidt dan als volgt:

3. Het college van burgemeester en wethouders stelt bij de begroting van november 2022 een uitvoeringsprogramma op, waarin integraal de plannen voor de komende 4 jaar staan uitgewerkt, en waarbij via een goed ingericht participatieproces informatie uit de samenleving wordt opgehaald,

en gaat over tot de orde van de dag."

De moties 250 en 251, die mede worden ingediend door GroenLinks, luiden:

"Motie 250.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 7 juli 2022, gezien het nieuwe coalitieakkoord 2022-2026 dat voor ons ligt,

overwegende dat:

- a. de werkdruk binnen de ambtelijke organisatie van Voorschoten hoog is;*

- b. voor een goede uitvoering van het coalitieakkoord goed gekwalificeerde menskracht noodzakelijk is;*

constaterende dat:

- a. het inhuurdeel als percentage van de begroting maar liefst 36% bedraagt;*
- b. het ziekteverzuim in de ambtelijke organisatie hoog is;*
- c. 15% van alle beschikbare formatieplekken nog niet is ingevuld;*

voorts constaterende dat:

- a. Nederland in brede zin te maken heeft met krapte op de arbeidsmarkt;*
- b. Voorschoten moet concurreren met andere (gemeentelijke) organisaties voor het schaarse arbeidspotentieel;*

van mening dat:

- a. een slagvaardige en op sterkte zijnde gemeentelijke organisatie nodig is om de belangrijke maatschappelijke doelen van Voorschoten te realiseren;*
- b. dit de basis vormt van de uitvoer van elk willekeurig coalitieprogramma, ongeacht de samenstelling of politieke kleur van een college;*
- c. nieuwe wervingsmethodes en mogelijke andere arbeidsvoorwaarden moeten worden ingezet om toekomstige medewerkers te motiveren om voor de gemeente Voorschoten te komen werken;*
- d. de hoge bedragen voor externe inhuur liever worden besteed aan de eigen, vaste medewerkers van de ambtelijke organisatie;*

roept het college op:

- 1. met een out-of-the-box wervingsstrategie en uitvoeringsprogramma te komen om ervoor te zorgen dat Voorschoten in de nabije toekomst over voldoende ambtenaren beschikt;*

en roept tevens het college op om:

- 2. met een programma te komen om de bestaande ambtenaren te kunnen behouden,*

en gaat over tot de orde van de dag."

"Motie 251.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 7 juli 2022, gezien het nieuwe coalitieakkoord 2022-2026 dat voor ons ligt,

overwegende dat:

- a. motie 231 afgelopen college periode door de raad is aangenomen;*
- b. in deze motie het college wordt opgeroepen om voor 1 oktober 2022 een informatiebrief ter bespreking aan de raad voor te leggen waarin wordt beschreven op welke wijze de gemeente meer invloed kan uitoefenen op het type en de prijsklassen van de te bouwen woningen op de woningbouwlocaties van Voorschoten;*

constaterende dat de uitkomst van deze informatiebrief medebepalend is voor de strategie die het college voor zijn woningbouwprogramma kan gaan hanteren;

van mening dat het college geen tijd te verliezen heeft en zo spoedig als mogelijk is, deze handschoen moet oppakken en tot uitvoer kan overgaan;

verzoekt het college om voor 1 januari 2023 de raad een plan voor te leggen waarin staat hoe, wanneer en waar de bouw van betaalbare woningen in de collegeperiode 2022-2026 gaat plaatsvinden,

en gaat over tot de orde van de dag."

Een van de kritiekpunten die ik helemaal aan het begin van deze hele informatieprocedure heb gehad, is het gebrek aan visie tijdens het hele proces. Ook in dit coalitieakkoord mis ik visie. Om die reden heb ik voor mijn bijdrage een iets andere aanpak dan heel veel van mijn collega's. Ik wil tijdens dit debat iets van mijn persoonlijke drijfveren inbrengen om te laten zien waar mijn persoonlijke motivatie vandaan komt en waarom ik de dingen doe zoals ik ze doe. Ik vind het vooral heel belangrijk om dat even aan te stippen omdat ik als relatieve nieuwkomer in deze raad die ideeën graag wil meegeven.

In de verkiezingscampagne hebben wij als PvdA een aantal keren aandacht gevraagd voor de kwetsbaarheden van het bestaan. Hierbij bedoelen wij kwetsbare momenten in het leven die ons allemaal kunnen overkomen, bijvoorbeeld wanneer je je baan verliest, je partner ziek wordt, je kind niet meekomt op school of je ouders niet meer zelfstandig kunnen wonen. Het kan zijn dan je dan acuut adequate steun of zorg nodig hebt. Die steun en zorg laten zich wat mij betreft slecht regelen via marktleiding. Dergelijke bespiegelingen zijn voor mij geen theorie, maar praktijk. Ik wil daarom iets over mezelf vertellen. Ruim 40 jaar geleden ben ik in het mooie Brabant op de wereld gekomen met een aangeboren afwijking aan mijn darmen, de ziekte van Hirschsprung. Ongeveer 40 kinderen per jaar krijgen in Nederland deze diagnose. Honderd jaar geleden zou dat voor mij fataal zijn geweest, maar tegenwoordig is met goede behandeling veel mogelijk. En met goede beschikbare zorg is veel te organiseren en te regelen. In mijn eerste jaren ging ik ziekenhuis in, ziekenhuis uit; operatie zus, operatie zo. Ik ben genezen en kon mij door de hulp van professionals goed ontwikkelen. Wel ben ik door het vele in bed liggen de eerste vier jaar van mijn leven altijd een beetje houterig gebleven. Ik denk dat ik hier in de zaal de enige ben die zijn veterstrickdiploma nooit gehaald heeft. Verder kan ik er gelukkig goed mee leven. Ik ben er zelfs raadslid mee geworden. Er is dus altijd hoop.

Voor mijn ouders hield het helaas niet op. Na mij werd mijn oudste zusje gezond en wel geboren. Een opluchting voor mijn ouders, omdat ze op dat moment nog midden in de zorg voor mij zaten. Toen ze een maand oud was, kreeg ze echter hersenvliesontsteking, een bacteriële variant. Een snel handelende arts wist haar na een hartstilstand weer tot leven te brengen, maar wel met ernstige hersenschade. Tegenwoordig zit mijn lieve zusje in het lichaam van een 40-jarige vrouw, sociaal-emotioneel op de leeftijd van mijn oudste dochter van 5 en met de nodige bewegingsbeperkingen. Het is een mooi mens, die door haar aandoening veel ondersteuning en hulp van professionals nodig heeft. Mijn ouders hebben echt zware jaren gekend. Ook nu, nu zij 70-plus zijn, zijn de zorg voor mij en de zorgen over mijn zus belastend. Op oude foto's van voordat ze kinderen kregen, is het verschil met later goed te zien. Dat staat voor altijd in mijn geheugen gegrift: van zorgeloze en opgewekte blikken naar stressvolle en vermoeide ogen. Dat is wat er met mensen gebeurt als zaken onverhoopt anders lopen in het leven en je wereld op z'n kop staat. Ik heb gezien en zie dat dit ten koste gaat van je doenvermogen, je handelingsbekwaamheid en je besluitvaardigheid. Het zijn kwetsbaarheden die je overkomen, die je niet kunt plannen en niet kunt uitbesteden. Ik heb gezien hoe belangrijk het op dat moment is dat er vangnetten zijn die je ontzorgen met begrip en hulp, vangnetten zonder gedoe, last en stress, want in die tijd waren er echt meer handen aan het bed en was de administratieve rompslomp echt een stuk minder.

In mijn politieke standpunten neem ik deze ervaringen mee. Je kunt het nog zo goed doen of voor elkaar hebben, het noodlot kan ons allemaal overkomen. Daarom heb ik er moeite mee wanneer overheidsinstanties die wij in Nederland opgebouwd hebben om mensen te helpen bij de kwetsbaarheden van het bestaan, zo veel bezig moeten zijn met efficiency, kostenbesparing, formuleren en controles of zelfs met winst. Dat vind ik in de basis als uitgangspunt een hele moeilijke en bijna niet te accepteren gedachte. Ik kan en wil mijn zusje of mijn ouders niet zien als klanten die zorg consumeren, want je kan niet zomaar naar een concurrent als je niet tevreden bent met je product of als het product je woongroep is en degene die je 's ochtends aankleedt en wast. Natuurlijk begrijp ik dat er geen oneindig prijskaartje aan deze vangnetten zit, maar je kunt je afvragen of we als samenleving niet te ver zijn doorgeschoten in de publieke zakelijkheid en in de bewuste keuze om te sturen op de kosten, terwijl je het ook anders kunt organiseren. Misschien kan dat door meer te vragen van mensen of organisaties die extra bij kunnen dragen, naar vermogen, door professionals echt aan het werk te laten en niet hun tijd te verspillen met papierwerk of bureaucratie, door te zorgen dat ze direct kunnen doen wat nodig is. Er wordt zoveel tijd en energie verspild aan verantwoording door wantrouwen. Het zou mij een lief ding waard zijn om daarvan af te stappen.

Ik ben ervan overtuigd dat dit wantrouwen niet nodig is en dat ontregelen leidt tot een betere kwaliteit van publieke taken, meer waardering van mensen die deze vangnetten nodig hebben en meer werkplezier voor de professionals die het werk uitvoeren. En uiteindelijk zal dit goedkoper voor de maatschappij uitpakken. Is het een geloof? Jazeker, net zo'n geloof als dat van de mensen die de afgelopen decennia hebben gepleit voor zakelijkheid in de publieke voorziening, waarvan we nu de zure vruchten plukken. Ik ben ervan overtuigd dat het huidige maatschappelijke onbehagen voortkomt uit de verwaarlozing van onze publieke voorzieningen en de constante focus op beperking van de kosten. De kiezers die naar de randen van het politieke spectrum zijn gekropen, zijn verwaarloosd door onze eigen terugtrekkende overheid. Eerlijk is eerlijk, ook mijn partij heeft daar een belangrijke rol in gespeeld. Ik wil er nu een bijdrage aan leveren om dat een halt toe te roepen, om te buigen en te verbeteren. Alleen op die manier kunnen wij het tij keren. We moeten burgers weer ontzorgen als dat nodig is en professionals ontregelen. Daar is een sterke overheid voor nodig.

Een samenleving wordt gemaakt door mensen die met elkaar in verbinding staan, die elkaar aanvoelen en begrijpen en die het soms met elkaar oneens zijn. Maar door met elkaar in contact te staan en nieuwsgierig te zijn, wordt de ander meer dan iemand die ergens om vraagt of geld kost. Het is een mens. Een van de redenen waarom ik zo hartstochtelijk pleit voor investeringen in het verenigingsleven, is dat dat de plekken zijn waar verschillende mensen elkaar ontmoeten. Hier komen verschillende walks of life bij elkaar. Gezamenlijk genieten van een mooie uitvoering of samen een goede prestatie neerzetten, met als bijvangst daardoor elkaars verhaal beter leren kennen. Dat maakt een samenleving tot meer dan een verzameling individuen en tot een collectief dat om elkaar geeft en verbindt.

Meneer Zoetemelk refereerde eraan dat wij de verkiezingscampagne zijn ingegaan met de slogan "Voorschoten is van ons allemaal". Dat was niet voor niets. Wij willen een Voorschoten dat oog heeft voor alle Voorschotenaren. Wij hebben het in de campagne al gezegd: wij vinden het prettiger om te wonen in een gemeente die oog heeft voor de kwetsbaarheden van het bestaan, een gemeente die thuis geeft als dat nodig is, een gemeente die voor iedereen zorg draagt voor een veilige buurt, een passende woning en bereikbare voorzieningen, een gemeente die haar inwoners stimuleert om zichzelf te ontwikkelen en andere Voorschotenaren te ontmoeten, een gemeente die dus verbindingen tot stand brengt en mogelijkheden creëert voor iedereen, een gemeente die inlevingsvermogen en samenhang creëert tussen de inwoners.

Dan gaan we naar het coalitieakkoord. We hebben hier in de media natuurlijk al een klein voorschot op genomen. Ik wil allereerst aantekenen dat ik het goed vind dat alle partijen hun verantwoordelijkheid hebben genomen en dat ze in die korte periode er vrij snel in geslaagd zijn om dingen te organiseren en te regelen, zoals meneer Deuzeman al zei. Ik wil ook de wethouders danken omdat zij hun nek uitsteken en Voorschoten beter willen maken. Het is geen gemakkelijke klus en daar heb ik enorm veel respect voor.

Maar dan natuurlijk ook de kritiek. Ik heb het stuk meerdere keren gelezen. Wat steeds door mijn hoofd schoot, was het volgende. Het klopt natuurlijk dat partijen de afgelopen drie weken echt keihard hebben gewerkt om tot een resultaat te komen. Daar ben ik ze ook heel dankbaar voor. Ik was niet graag teruggekomen van het zomerreces; dat had mijn vrouw niet leuk gevonden. Maar deze drie partijen hebben wel bijna vier maanden de tijd gehad om een helder en concreet akkoord te schrijven. Dat is echt gewoon niet gelukt. Vanzelfsprekend kun je niet alles tot op de komma formuleren, maar onderdelen zouden toch echt wel wat duidelijker en beter moeten zijn. Een andere gedachte die bij mij opkwam bij het lezen van het stuk - ik maak direct de link naar mijn persoonlijke verhaal - is dat ik dit een verhaal vind uit de VVD-bubbel: Voorschoten als gaaf dorp, om maar even een bekende quote te gebruiken. Die tunnelvisie stoort mij: vanuit de eigen biotoop beschrijven dat Voorschoten zo geweldig is. Ik proef zelfgenoegzaamheid en de volledige miskenning dat ook hier echt serieuze problematiek aanwezig is. Exemplarisch voor het rechtse motorblok - laten we dat begrip toch maar weer even uit de mottenballen halen - is de verhoging van de ozb voor eigenaren van bedrijfspanden voor een ondernemersfonds voor ondernemers. Geen misverstand: ik was verheugd dat het college echt iets wil doen aan het lage ozb-percentages. Ik vind het in de collegepartijen te prijzen dat ze serieus naar de opmerkingen van zowel de SP als de PvdA hebben gekeken. Deze onrechtvaardigheid was ook bijna niet te verkopen aan de inwoners, maar toen kwam het ondernemersfonds. Als ik het goed begrijp, vragen we de ondernemers niet om bij te dragen aan het aantrekkelijker maken van het centrum of om te investeren in goede dienstverlening of in andere relevante zaken voor ons dorp, wat we overigens wel van onze burgers vragen, die daar ook van profiteren. We vervullen als gemeente de rol van een soort incassobureau voor

een fonds waarvan de precieze opdracht niet helemaal duidelijk is en die waarschijnlijk ook nog door diezelfde ondernemers gaat worden ingevoerd. Dat is weinig onafhankelijk en volstrekt niet hoe de overheid zich volgens de PvdA zou moeten opstellen. Bovendien is er sinds 2015 een adequaat instrument, namelijk de bedrijfsinvesteringszone, waar meneer Deuzeman al aan refereerde. Die is succesvol ingevoerd in de Dobbewijk en functioneert zeer naar wens. Heeft het college overwogen om dit in te voeren voor het centrum als ondernemersfonds? Wat vinden de coalitiepartijen verder van het voorstel van de PvdA om met een veel algemener innovatiefonds te komen dat heel Voorschoten ten goede komt? Ik ben benieuwd naar de reactie daarop.

Dan wonen. Bestaande projecten blijven echt ongewijzigd in het stuk. Er wordt bijvoorbeeld van uitgegaan dat je daar niets aan kunt veranderen, ook als er nog helemaal geen anterieure overeenkomst is, zoals bij Starrenburg III. Ook bij nieuwe projecten waar de gemeente geen grondbezit heeft, lees ik over een afwachtende gemeente. Wat bedoelen de coalitiepartijen eigenlijk als ze uitspreken dat er geen ambitie is om het bestaande woningbouwbeleid op particuliere grond te veranderen? Gaan de coalitiepartijen alvast op hun rug liggen voordat motie 231 is uitgevoerd, de motie waarin de gemeente alle instrumenten op een rij zou zetten om met betaalbare woningen te komen? Ik zou zeggen: wacht dat nou eerst even af om daar vervolgens stappen in te zetten.

Over goede zorg: die zorg hangt er letterlijk een beetje bij, aan het einde van het coalitieakkoord, terwijl 40% van de Voorschotense begroting betrekking heeft op die zorg. Er wordt gezegd dat kinderen en jongeren hier een fijne jeugd hebben, in ons werkelijk schitterende dorp, en dat een integrale aanpak superbelangrijk is. Dat hebben we vaker gehoord. Ik vind vooral het gebrek aan invulling een beetje schrijnend. Het is een typerend gebrek aan urgentie en aan kennis en ideeën over hoe deze sector echt werkt. Ik wil daar graag één aspect uit lichten. Het grootste probleem van de zorg in Nederland is op dit moment de versnippering. Nu lees ik dat de zorgportefeuille in tweeën is geknipt. Nog meer versnippering dus. Een groot deel is voor de heer Zoetemelk, maar de omklap van het sociaal domein ligt bij de heer De Bruijn, in de regio. Ik weet wat de achterliggende redenen daarvoor zijn, maar kunnen de coalitiepartijen mij geruststellen dat deze versnippering gaat werken en hoe denken beide toekomstige wethouders dit vorm te gaan geven? Ik maak me daar zorgen over.

Er zijn nog een paar losse eindjes. Op het punt van de MFA is mij niet helemaal duidelijk wat de coalitie precies bedoelt; meneer Deuzeman refereerde daar al aan. Er zijn dingen geschreven in het coalitieakkoord en er werden ook dingen in de media gezegd. Dat waren allerlei verschillende varianten. Ik ben heel benieuwd of de coalitiepartijen daar een eenduidig antwoord op kunnen geven.

Het college zou aan de slag gaan met een conceptcultuurvisie die er bij mijn weten vorig jaar zomer al had moeten zijn. Ten aanzien van de aandacht voor het verenigingsleven ga ik toch een beetje naar het CDA kijken, want dat heeft daaraan in zijn campagne ongelofelijk veel aandacht besteed. Het CDA heeft daarbij elke keer gezegd dat het geworteld is in dat verenigingsleven. Dat wil ik geloven, omdat het CDA ook een goed verkiezingsresultaat heeft gehaald. Maar de onderdelen cultuur en sport, het verenigingsleven, komen er zeer bekaaid van af. Er staat werkelijk letterlijk geen enkel nieuw idee waaraan verenigingen iets hebben. Ik heb de afgelopen jaren gehoord dat ze juist zitten te wachten op een gemeente die iets gaat doen, regie pakt en dingen vorm wil geven. Dat gebeurt helemaal niet. Ik roep het CDA dus op om, als het daarin wil investeren, dat alsjeblieft te zeggen, want ik weet zeker dat er in deze raad vier partijen zitten die daarover graag met u willen meedenken en die daarin graag willen investeren. U vindt ons aan uw zijde.

Voorschoten Lokaal heeft in het verkiezingsprogramma een belangrijk punt gemaakt van bewonersparticipatie. Meneer Andringa refereerde al aan de vele woorden die aan dat begrip gespendeerd zijn. Deelt u onze opvatting dat er in de paragraaf over inwonersparticipatie niet echt sprake is van baanbrekende vernieuwing? De belangrijkste vraag is eigenlijk: wordt er ten aanzien van bewonersparticipatie één maatregel genoemd die nog geen staand beleid is? Volgens mij zijn het allemaal dingen die we eigenlijk al aan het doen zijn. Ik zie daar niks speciaals tussen staan.

Tot slot. In dit coalitieakkoord proef, ruik, zie, voel en hoor ik de VVD. Het ademt zelfs de VVD. Een beperkte rol voor de gemeente op tal van terreinen, het in stand houden van het huidige bouwbeleid op particuliere grond, het overlaten aan de markt en het terugvallen op de zelfredzaamheid van burgers. Er zijn andere mogelijkheden. Ik hoop dat zowel Voorschoten Lokaal als het CDA die mogelijkheden in de toekomst gaan pakken; ze zijn er.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Wij bespreken vandaag het coalitieakkoord van de partijen VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA. Ik vond het een hele prestatie dat het gelukt was om in drie weken tijd zonder formateur een coalitieakkoord te schrijven, tot ik zag wat erin stond: vrijwel niks. Toch wil ik de opstellers een compliment geven. Ik vind het knap dat u een stuk van ruim 30 pagina's heeft weten te produceren, terwijl u zo weinig zegt. Laten we bijvoorbeeld eens kijken naar het hoofdstuk over de bestuurlijke zelfstandigheid, toch een belangrijk politiek item in Voorschoten, iets wat al jaren speelt en ook nog jaren zal blijven spelen, iets waar met name Voorschoten Lokaal en het CDA een uitgesproken mening over hebben. En wat staat er in het coalitieakkoord? Elf regels tekst met een grote foto van het gemeentehuis. Weer een pagina gevuld; ja, zo komt u wel aan die 33 pagina's.

Mijn kritiek beperkt zich niet alleen tot de opmaak van het stuk. Inhoudelijk is het coalitieakkoord vederlicht. Over de meeste onderwerpen staan een paar dooddoeners op papier, zonder enig concreet plan, zonder enige financiële onderbouwing, zonder enige tijdsindicatie. Dat maakt het voor deze raad ontzettend moeilijk om zijn controlerende taak uit te voeren, een van de belangrijkste taken van een volksvertegenwoordiger. Hoe kan je immers controleren op vage ideeën als er niet is afgesproken wat er precies moet gebeuren, hoeveel dat mag kosten en wanneer dat geregeld moet zijn? Ik noem een paar voorbeelden, ten eerste betaalbaar wonen, door de drie coalitiepartijen benoemd tot een van de drie pijlers van wezenlijk belang. Maar wat zijn dan de concrete plannen om meer betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen te realiseren? De enige plannen die concreet worden genoemd, zijn de plannen waarover deze gemeenteraad al heeft besloten, de plannen van de vorige coalitie of eigenlijk nog van de coalitie daarvóór, met uitzondering van Bijdorp, en met de bijbehorende lage percentages betaalbare woningen. Daarmee gaat deze pijler van het coalitieakkoord niet worden gerealiseerd. En wat staat er dan aan nieuwe plannen in? Weinig concreets; vooral een paar voornemens en wat vage kaders. Een nieuw minimumpercentage voor sociale huur of betaalbare woningen wordt niet genoemd. Wel kunnen we concluderen dat het strijdpunt van Voorschoten Lokaal, 100% betaalbare woningen op gemeentegrond, is komen te vervallen. Meneer Van den Ende presenteerde dat met veel bravoure tijdens het verkiezingsdebat bij de Huurders Belangen Vereniging. Het bleek een loze verkiezingsbelofte, want in het coalitieakkoord staat dat voor gemeentegrond het minimumpercentage uit de Nationale Bouw- en Woonagenda gaat gelden, 67%. Dat is dus fors minder dan de 100% die Voorschoten Lokaal tijdens de verkiezingen beloofde.

En dan staat er nog iets gek: voor particuliere grond houden we het bestaande beleid in stand. Wat betekent dat? Betekent dit dat voor alle grond die niet van de gemeente is, het minimum van 25% sociale woningbouw blijft gelden? Dan beloof ik u hier alvast dat de bestemmingsplannen die u daarvoor moet maken, allemaal door de provincie zullen worden afgekeurd, want die gaat het minimumpercentage betaalbare woningen van de rijksoverheid handhaven; 25% sociale huur is dan een dikke, dikke onvoldoende.

Dan een paar andere punten. Inwonersparticipatie is voor de SP een heel belangrijk punt. Er staan een paar dooddoeners in de tekst, nog geen pagina vol, zonder concrete plannen. Er zijn wel een hoop proefballonnetjes: sessies organiseren over de begroting, praatsessies over de plannen, maar waar is bijvoorbeeld het concrete voorstel voor een referendum, dat Voorschoten Lokaal centraal had staan in zijn verkiezingsprogramma? Wij zouden dat graag ondersteunen.

Het grondstoffenplan is een ander punt. Volgens de samenvatting wordt er gewerkt aan het halveren van de kilo's restafval. In het hoofdstuk dat hierover gaat, is daar vervolgens niks over terug te vinden. Geen enkele inhoudelijke toelichting over de manier waarop dit voornemen gehaald moet worden. Dat de drie coalitiepartijen vorig jaar nog een extra papierbak voor huishoudens uit het collegevoorstel hebben geamendeerd, geeft weinig vertrouwen dat dit gaat lukken.

Een uitzondering op de vaagheid is de MFA, als die tenminste nog zo mag heten. Daar zijn ze wel heel concreet, met een budget en een tijdpad. De SP is blij dat de nieuwe coalitie kiest voor een verbouwing van de bibliotheek, zodat er meerdere culturele functies mogelijk zijn. Zo'n gebouw met meerdere culturele functies noemen we volgens mij "een multifunctionele culturele accommodatie", een MFA dus, maar ik begrijp uit de reacties van de coalitiepartijen in de media dat dit geen MFA is. Tegelijkertijd lees ik in het coalitieakkoord dat wél het hele budget voor de MFA beschikbaar komt voor de bibliotheek met culturele functie, die geen "MFA" mag heten. Dat betekent dat er twee mogelijkheden zijn: dit is gewoon een MFA die niet zo mag heten om de achterban niet te schofferen óf deze accommodatie heeft minder voorzieningen dan de eerder voorgestelde MFA,

waarmee deze coalitie minder presteert dan de vorige voor hetzelfde budget. Ik vraag dus aan het CDA, de VVD en Voorschoten Lokaal welke van de twee het is. Ik verbaas me overigens over de belofte om nog meer culturele accommodaties te gaan bouwen. In de vorige week vastgestelde investeringsplanning is alle investeringsruimte voor de komende acht jaar al indicatief ingevuld en daarbij was geen sprake van meerdere culturele accommodaties. Ik vraag aan de VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA of de coalitie nu al probeert om het vorige week vastgestelde investeringsplafond op te rekken.

Ten slotte een paar punten waarop wél een concreet voorstel wordt gedaan, maar dat volgens de SP erg onverstandig is. Ik noem er drie: het ondernemersfonds, de Wmo en de re-integratie. Ik zal ze alle drie even toelichten, te beginnen met het ondernemersfonds. Met verbazing hebben we gelezen dat de coalitiepartijen voorstellen om de ozb voor niet-woningen te verhogen. Dat heeft de SP de afgelopen jaren namelijk steeds voorgesteld bij de begroting en daar hebben deze partijen nooit voor gestemd. De invulling die we in het coalitieakkoord lezen, vinden wij heel onverstandig. Er wordt buiten de gemeente om een fonds gemaakt om het centrum te verfraaien. Ik heb de volgende vragen aan de VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA. Ten eerste: waarom vertrouwt u de gemeente niet in het besteden van belastinggeld? Ten tweede: waarom moeten ondernemers uit Noord-Hofland en de Dobbewijk en de buurthuizen gaan meebetalen aan het verfraaien van het centrum, terwijl huiseigenaren dat niet hoeven? Ten derde: gaat u een dergelijke methode ook toepassen op de ozb voor woningen, zodat de ozb voor iedereen wordt verhoogd om een fonds in te stellen waarmee de bewoners van de Vlietwijk dan buiten de gemeente om mede kunnen bepalen hoe hun wijk verfraaid gaat worden? Of geldt dit alleen voor ondernemers?

Dan de Wmo. Wij zien dat de gemeente wil stimuleren dat mensen verhuizen als er zeer dure woningaanpassingen worden aangevraagd. Dat is voor de SP onacceptabel. Het CDA en Voorschoten Lokaal hadden vorig jaar veel kritiek op de bezuinigingen in de Wmo, maar nu gaan ze kennelijk tegen mensen zeggen dat ze geen traplift krijgen maar een ander huis moeten zoeken. Hoeveel druk gaat er dan uitgeoefend worden op kwetsbare mensen?

Tot slot re-integratie. Tot onze verbazing staat in het coalitieakkoord dat de gemeente mensen uit de bijstand wil aanzetten tot het starten van een onderneming. Met alle ondernemerservaring in onze fractie begrijpen we hier helemaal niks van. Ondernemen is investeren, risico's nemen. Wil de coalitie werkelijk tegen mensen die langdurig in de bijstand zitten, zeggen dat ze moeten investeren in het opzetten van een onderneming, met alle risico's van dien? Dat is niks anders dan kwetsbare mensen doelbewust in de schulden jagen. De SP vindt dit een zeer onverstandig voorstel.

Alles overwegend krijgt het coalitieakkoord een dikke onvoldoende van de SP. We begrijpen heel goed dat D66 vond dat er te weinig concrete afspraken werden gemaakt. Hier moet nog heel veel aan gebeuren. Wij hopen dat de toezegging van de coalitiepartijen dat er samengewerkt wordt, ook werkelijkheid wordt en dat de uitgestoken hand van de oppositiepartijen om dit stuk te verbeteren, niet naast hen wordt neergelegd, want daar is Voorschoten niet mee geholpen.

Tot slot nog even wat moties. De SP wil graag als medeondertekenaar onder de moties 249, 250 en 251 staan.

De **voorzitter**: Ik heb van de heer Zoetemelk een verzoek om schorsing gehoord. Wenst hij die nu? Dat is het geval. Dan schorsen we de vergadering. Hoelang wilt u dat de schorsing duurt?

De heer **Zoetemelk** (CDA): Een kwartiertje.

De **voorzitter**: Een kwartier.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: De heer Zoetemelk had verzocht om de schorsing. Meestal beginnen we bij de partij die het verzoek heeft gedaan. Begint de heer Zoetemelk?

De heer **Zoetemelk** (CDA): Nee, ik begin niet, voorzitter. We hebben geschorst en we hebben even met elkaar gesproken. We gaan hetzelfde rondje af. Mevrouw Van Meenen begint dus met haar betoog.

De **voorzitter**: Prima.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Dank voor alle reacties op ons coalitieakkoord. We hebben veel vragen gehoord, wel vaak over dezelfde onderwerpen. Dat helpt. We hebben ook een hele hoop voorstellen gekregen om nog zaken aan te passen en te veranderen. Ik begin met die voorstellen. U heeft als raad aan ons, de drie partijen, gevraagd om samen te gaan zitten en een voorstel te maken. Dat hebben we gedaan. U zou kunnen zeggen dat er een zaadje is geplant en dat daar nu een klein plantje uit is gekomen in de vorm van dit coalitieakkoord. Nu zie ik u allemaal heel enthousiast staan; eigenlijk wilt u het plantje verder omhoog trekken. Maar u weet ook dat, als u dat doet, het plantje kapotgaat. We hebben al uw voorstellen met belangstelling gelezen en we begrijpen ook dat u ze doet en dat u het concreter wil maken. Maar wat wij feitelijk vragen, is een beetje geduld om het proces te lopen en het college de gelegenheid te geven om met voorstellen te komen. De heer Maassen had het over de controlerende rol van de raad en zei dat die op basis van dit coalitieakkoord niet uitgevoerd kan worden. Wij zeggen dat wij gewoon de raadsproces volgen. Er komt een begroting. Daar kunt u zeker afspraken in vinden en daar kunt u op controleren. Er komen raadsvoorstellen; daarvoor geldt hetzelfde. Wat dat betreft zeggen wij: heb alstublieft geduld en laten we de normale cyclus volgen. Zoals ook in ons akkoord vermeld staat, komen de concrete plannen bij de begroting en worden ze uitgewerkt. Er volgt ook een voorstel om verdere prioriteiten te stellen voor de komende vier jaar. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor de motie om de doelstellingen beter te gaan communiceren. Dit is een proces dat we met elkaar als raad al hebben afgesproken. In het presidium hebben we de intentie uitgesproken om daarbij samen te gaan zitten. Het is te vroeg om daar nu al concreet dingen over vast te leggen. Laten we onszelf de ruimte geven om die processen te ontwikkelen. Ik geef toe dat het een andere manier van handelen is dan in de vorige periode, maar we zijn ook later begonnen; daar begint het mee. Ik denk dat het ook heel belangrijk is om de capaciteit van onze ambtelijke organisatie te focussen en om dus aan te haken bij de procedures die we al hebben in de P&C-cyclus en om daar onze projectplannen en voorstellen aan te koppelen in plaats van nog een extra effort te vragen van de ambtelijke organisatie om nog een extra plan te maken. Wij vragen ons af wat dat feitelijk zou toevoegen. In die zin kan ik u dus aangeven dat wij met elkaar hebben besproken dat wij geen van de voorgelegde voorstellen zullen steunen of overnemen.

De heer **Maassen** (SP): Volgens mij heb ik een stuk of zes concrete vragen aan de fractie van de VVD gesteld. Daar is niet één reactie op gekomen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik hoor daarin geen vraag, behalve dat u zegt dat er geen reactie is gekomen. Dat klopt.

De heer **Maassen** (SP): Is dit de manier waarop we het debat gaan voeren: ha, ha, ha, ik lach u lekker uit en ik geef lekker geen antwoord op uw concrete vragen? Dan is die uitgestoken hand al meteen veranderd in een opgestoken middelvinger, hoor!

De **voorzitter**: Ik kijk even rond.

De heer **Andringa** (D66): Laten we dan maar concreet de vraag stellen of u een nadere duiding kan geven van de tekst die er staat over de MFA. Laat ik die vraag concreet stellen. Wat is de intentie? Volgens mij was dat ook een van de vragen van de heer Maassen. U reserveert € 5,2 miljoen. Betekent dit dat u van plan bent om het plan voor de Wijngaardenlaan waar het prijskaartje van € 5,2 miljoen aan hing, uit te gaan voeren? Of is de intentie om tot een nieuw plan te komen voor de Wijngaardenlaan?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ja, daar kan ik een concreet antwoord op geven. We hebben dat bedrag zeker benoemd omdat we het plan zoals het er ligt, willen uitvoeren. Dat wil niet zeggen dat we alle details in stand zullen laten zoals die nu in het plan zitten. Maar wat wij het belangrijkste vinden ... Ik heb u inderdaad horen vragen of het geen "MFA" meer mag heten en of dat een politieke labeling is. Feitelijk komt dat voort uit de gedachte dat dat de verkeerde verwachting wekt. We hebben in dit dorp heel lang gesproken over een multifunctionele culturele accommodatie waarin alles en iedereen qua culturele organisaties een plek moest zien te vinden. Dat is ons feitelijk niet gelukt. Ook het huidige plan dat voorligt, laat een hoop verenigingen geen ruimte. Wij constateren dat ongeveer 30% van de culturele organisaties geen plek vindt in het plan zoals dat er nu ligt voor de Wijngaardenlaan. Dat is ook de reden waarom we hebben gesproken over andere ac-

commodaties, meer in het centrum. Daar willen we aanhaken bij plannen die er al zijn in de ontwikkeling. Bijvoorbeeld de eigenaar van de Kruispuntkerk is met zaken bezig. We kijken naar het MOC-terrein en naar een mogelijke samenvoeging met delen van de gemeentelijke organisatie. Wij noemen het "bibliotheek-plus", omdat het plan zoals dat er nu ligt, niet voor alle culturele organisaties voldoet. We gaan niet een nieuw plan opstellen of het huidige plan uitbreiden op deze locatie. Het plan dat er nu ligt, is voor een groot deel ook het verduurzamen van het huidige gebouw. We werken dus ook aan de verduurzaming van het vastgoed en het biedt plek aan een hoop culturele organisaties, maar zeker niet alle.

De heer **Andringa** (D66): Dank aan mevrouw Van Meenen voor het heldere antwoord. Het klopt natuurlijk volkomen dat het niet aan alle organisaties in het dorp onderdak biedt. Ik heb nog nooit iemand iets anders horen beweren. Ik vind het dus raar dat dat nu ineens als een soort argument voor reframing wordt genoemd, terwijl volgens mij nog nooit iemand iets anders heeft gepresenteerd in de afgelopen vier jaar en zelfs in de vijftien jaar dat dit dossier speelt. Maar goed, prima; reframing kan waardevol zijn. Maar het is wel belangrijk om te markeren dat u niet aan het bestuur van de bibliotheek gaat vragen om een nieuw plan uit te werken. U gaat gewoon naar de bibliotheek toe met de mededeling: wij reserveren in de komende begroting € 5,2 miljoen en wij gaan het plan voor de Wijngaardenlaan zoals dat de afgelopen jaren op tafel heeft gelegen en door in ieder geval twee partijen categorisch is afgewezen en door de derde partij als financieel onvolgdragen werd beschouwd, nu alsnog uitvoeren. Dat begrijp ik hieruit, toch?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): U maakt het natuurlijk graag heel specifiek. Dat begrijp ik goed, zeker gezien de aandacht die D66 ook in de afgelopen coalitieperiode en gedurende de verkiezingen hiervoor heeft gevraagd. Wij zeggen als drie partijen dat wij zeker niet meer willen uitgeven dan het plafond van die € 5,2 miljoen. Dus ja, wij willen het plan zoals het er ligt, uitvoeren. Als het niet past binnen dat bedrag, verwachten wij wel bijstellingen van het plan.

De **voorzitter**: De heer Andringa, voor de derde keer en tot slot.

De heer **Andringa** (D66): Ja, inderdaad tot slot. Dank voor het heldere antwoord. De reden waarom ik hier zo op doorduw, is dat u ook aangeeft dat u dit jaar nog een definitief besluit wil nemen. Als de vraag aan de bibliotheek zou zijn om de plannen nog aan te passen, is dat per definitie natuurlijk onhaalbaar. De enige manier om dat gedeelte uit te voeren, is dus inderdaad door te zeggen: ga maar gewoon integraal dit € 5,2 miljoen kostende plan uitvoeren. Dan heeft u daar natuurlijk ook een reservering voor nodig en er zit nog maar € 3 miljoen in de reserve Culturele accommodatie. Er zal dus op korte termijn toch € 2,2 miljoen bij moeten om dit plan uit te voeren. Ik begrijp dat u alle voorstellen categorisch heeft afgewezen, maar gezien de noodzaak om die € 2,2 miljoen erbij te vinden, zou ik toch willen voorstellen om zo snel mogelijk de reserve Culturele accommodatie aan te vullen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Daarvoor volgen we gewoon de P&C-cyclus. Als dat nodig is, doen we dat bij de begroting.

De heer **Posthuma** (PvdA): Bij het vorige coalitieakkoord was een uitvoeringsprogramma opgesteld. Nu is er kennelijk heel expliciet voor gekozen om hier niet een uitvoeringsprogramma op los te laten. Omdat mevrouw Van Meenen ook de vorige keer betrokken was bij het opstellen van het coalitieakkoord, zou ik haar willen vragen waarom er nu een andere keuze is gemaakt.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Zoals ik zojuist ook zei, willen wij de ambtelijke organisatie niet belasten met een extra cyclus, terwijl deze cyclus ook gewoon meegenomen kan worden in het opstellen van de begroting. Het is nu juli. De werkzaamheden aan de begroting zijn waarschijnlijk al begonnen, maar die beginnen goed in augustus. Als je daar dan nog een cyclus van een uitvoeringsprogramma tussen doet, is dat gewoon niet praktisch.

De heer **Posthuma** (PvdA): Een uitvoeringsprogramma is vaak eigenlijk een vrij normaal fenomeen en is in de ons omringende gemeenten ongeveer de standaard. Wat maakt dan dat de ambtelijke organisatie zegt dat zij geen uitvoeringsprogramma kan maken? Want dan begin ik me ook een beetje zorgen te maken over de rest van het programma dat uitgevoerd moet worden.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Wij zeggen niet dat de ambtelijke organisatie dit niet aankan. Wij maken de capaciteit van de ambtelijke organisatie graag vrij voor andere zaken. Daarom zeggen wij dat we het opnemen in de begroting, want het effect is hetzelfde.

De heer **Maassen** (SP): Aangezien mevrouw Van Meenen in eerste instantie niet wilde reageren, stel ik de vragen die ik in de eerste termijn heb gesteld, gewoon opnieuw. Dat geldt met name voor de vragen over het ondernemersfonds. Waarom vertrouwt u de gemeente niet in het besteden van belastinggeld? Waarom moeten ondernemers uit Noord-Hofland en de Dobbewijk en de buurt-huizen meebetalen aan de verfraaiing van het centrum, maar de huiseigenaren niet? Overweegt u een dergelijke methode ook toe te passen op de ozb voor woningen?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Het ondernemersfonds is een fonds voor alle ondernemers in Voor-schoten. U geeft aan dat dat er alleen is voor activiteiten in het centrum. Wij verwachten dat de besturing van het fonds door de ondernemers gedaan wordt. De keuzes die gemaakt worden, komen dus van de ondernemers en dus ook van de ondernemers in Hofland. U gaf ook aan dat de buurthuizen en verenigingen daaraan moeten meebetalen, maar dat is niet de insteek van dit plan.

De heer **Maassen** (SP): Dan geef ik mevrouw Van Meenen mee dat het verstandig is om deze structuur opnieuw te overwegen, want als zij de ozb voor niet-woningen verhoogt, gaan de buurt-huizen en de verenigingen daaraan meebetalen, want die betalen ook ozb niet-woningen. Als u wilt wat u bedacht heeft, kunt u beter een bedrijfsinvesteringszone voor het centrum maken.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Deze zaken laat ik graag over aan het college. De insteek is: als we de ozb niet-woningen gaan verhogen, vinden we het belangrijk dat dat geld ten goede komt van de ondernemers. U gaf aan dat dit alleen ten goede komt van de ondernemers en dat de inwoners er niks voor terugkrijgen. Dat is natuurlijk niet waar. Ondernemers doen heel veel in het dorp. Daar profiteren inwoners ook van. Dat is de reden waarom wij graag willen dat de economie groter wordt en dat er meer ondernemers in het dorp komen.

De **voorzitter**: De derde keer en tot slot, de heer Maassen.

De heer **Maassen** (SP): Mevrouw Van Meenen draait mijn woorden om. Ik heb niet gezegd dat de investeringen niet ten goede komen van de inwoners. Ik heb juist gevraagd waarom de inwoners niet moeten meebetalen, terwijl ze wel van de investeringen profiteren. Het is dus precies andersom.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Dan heb ik u kennelijk verkeerd verstaan.

De heer **Maassen** (SP): En waarom is het dan?

De **voorzitter**: Nee, meneer Maassen, u heeft drie keer geïnterrupteerd op hetzelfde punt.

De heer **Andringa** (D66): Ik wil op dat punt aanhaken, want volgens mij is er een interessante ontwikkeling ontstaan. Volgens mij staat in het coalitieakkoord: we gaan de ozb voor niet-woningen verhogen. Mevrouw Van Meenen heeft daar zojuist van gemaakt: als we de ozb voor niet-woningen gaan verhogen, doen we daar het volgende mee. Ik denk dat de inwoners van ons dorp graag willen weten of het de intentie van deze coalitie is om de ozb voor niet-woningen te verhogen of niet. Want ik heb het idee dat dat punt zojuist door mevrouw Van Meenen op de helling is gezet binnen het verloop van ongeveer twintig seconden.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Zo was het niet bedoeld, meneer Andringa.

De heer **Andringa** (D66): Kunt u dan de duidelijkheid verschaffen die ik nu mis? Gaat u de ozb voor niet-woningen verhogen, ja of nee?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Als we een systematiek kunnen vinden waarmee we dat ten goede kunnen laten komen van de ondernemers, zoals we wensen, dan gaan we dat doen. De intentie is er. Ik verwacht dus ook dat we het gaan doen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Wij hadden twee nog resterende vragen gesteld, onder andere over parkeren bij Noord-Hofland. Hebt u de intentie om het aantal parkeerplaatsen daar drastisch uit te breiden?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik weet natuurlijk niet wat u "drastisch" noemt en ik begrijp ook dat GroenLinks daar anders naar kijkt. We gaan kijken of de parkeergelegenheid en sowieso het winkelcentrum in Noord-Hofland geschikt zijn voor de uitbreiding van de woonwijken die we op het In-tratuinterrein en het Arsenaal/Segaarterrein realiseren. Ja, het kan zijn dat daar enkele extra parkeerplaatsen nodig zijn, maar drastisch uitbreiden lijkt mij ook in deze tijd niet de intentie. Maar de parkeerplaatsen voldoen op dit moment ook niet. Ze zijn te smal enzovoorts. Een winkelcentrum zonder parkeerplaatsen is volgens ons nog iets verder weg.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Er is een groot verschil tussen een winkelcentrum zonder parkeerplaatsen en de huidige situatie in Noord-Hofland. Er zijn daar behoorlijk wat parkeerplaatsen. Ik denk dat we fundamenteel van mening verschillen over de noodzaak om overal direct extra parkeerplaatsen te realiseren. Nog een tweede vraag: is het uw plan om bij de Dobbewijk een extra zone uit de Papenwegse Polder te converteren in industrieterrein? Is dat hoe we het moeten lezen?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Er wordt inderdaad gekeken naar de mogelijkheid om het industrieterrein daar uit te breiden. Het is niet zo dat dat de hele Papenwegse Polder betreft. Er is een klein stukje groen dat al in het verlengde ligt van het huidige industrieterrein. Er wordt naar gekeken of we dat erbij kunnen trekken.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Dan kan ik concluderen dat er inderdaad gesneden gaat worden in de Papenwegse Polder. Dat spijt ons behoorlijk, zeker na de manier waarop de VVD zich daar eerder hard voor gemaakt heeft. Maar dank aan mevrouw Van Meenen voor de antwoorden.

De **voorzitter**: We gaan verder met de tweede termijn van de heer Deuzeman.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Zoals ik al zei: dank aan mevrouw Van Meenen voor de antwoorden die ze gegeven heeft. Er stonden ook bij mij nog wat vragen open. Na de reactie van zojuist op de heer Maassen wist ik niet of ik die vragen nog moest stellen, maar dat heb ik dus gedaan. Ik vind het spijtig dat de coalitiepartijen op deze manier kijken naar de voorstellen die wij hebben ingebracht. Het klopt dat je niet moet trekken aan een plantje, maar wij hebben oprecht geprobeerd om te komen met constructieve voorstellen waar men ook nu al iets mee kan. Ik zie bijvoorbeeld niet in hoe er getrokken wordt aan een plantje als wij voorstellen om bij die begrotingscyclus ook alvast te kijken of we afspraken kunnen maken over wat we gaan rapporteren richting de burgers. Ik maak me ook enige zorgen, want ik denk dat een uitvoeringsprogramma echt iets anders is dan een meerjarenbegroting. In een uitvoeringsprogramma gaan we ook kijken, in de tijd, wat we de komende vier jaar gaan doen. Dat is onder andere belangrijk omdat hier een uitgestoken hand geboden wordt aan de oppositie om mee te denken over die plannen. Dan is het belangrijk dat wij weten wat wanneer aan de beurt komt. Wat u nu van ons vraagt, is dat wij continu reactief naar de begrotingsplannen moeten kijken en daar dan wat inbreng op hebben, maar dat is niet wat wij als oppositiepartijen voor ogen hebben. Ik denk dat wij er ook nog even over moeten nadenken hoe wij daarmee omgaan.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Dank aan mevrouw Van Meenen voor de antwoorden die we al gekregen hebben. Zij begon haar verhaal met de typering van de moties en de amendementen als een poging om het coalitieakkoord aan te passen of te veranderen. Dat is nou precies niet onze intentie geweest. Het gaat niet om aanpassen of veranderen. Het gaat om aanscherpen en concretiseren. Dat zijn feitelijk andere dingen. Wij snappen volkomen dat de drie coalitiepartijen met elkaar een koers hebben uitgezet. Het enige wat wij met de voorstellen proberen, is de coalitiepartijen te helpen om daar waar die koers is uitgezet, die ook zo concreet mogelijk te maken, zodat dat ook in het beleid verankerd gaat worden. In dat licht vind ik het jammer dat dat allemaal gewoon met één pennenstreek categorisch wordt afgewezen. Mevrouw Van Meenen had het over het planten van een zaadje en het niet trekken aan een plantje. U weet natuurlijk dat ik aan mijn linkerzijde altijd iemand heb bij wie de groene vingers bij dat soort termen meteen beginnen te jeuken. Zij fluisterde in mijn oor al het woord "Pokon". Dat is natuurlijk waar, want om te weten welke Pokon op dit coalitieakkoord moet, moeten we wel eerst weten of het een varen, een klapproos of een vetplant is. Het huidige coalitieakkoord is zo onduidelijk dat we echt niet weten met welke Pokon we straks aan moeten komen. Juist daarom waren we op zoek naar enige concretisering.

De heer **Maassen** (SP): Adviseert de fractie van D66 dan het gebruik van kunstmest?

De heer **Andringa** (D66): Daar wens ik geen uitspraken over te doen op dit moment. Voordat je het weet, staan hier een paar trekkers voor de deur. Laten we dat voorkomen.

Het pleidooi van de heer Posthuma en ook anderen voor een uitvoeringsprogramma zou ik kracht bij willen zetten. Daar zijn twee heel belangrijke redenen voor. Ten eerste biedt het kans om participatie toe te passen op het coalitieakkoord, waar natuurlijk weinig participatie op is geweest. Ik heb er het volste begrip voor dat er weinig ruimte was voor participatie. De tijdsdruk die er was, maakte het simpelweg niet mogelijk om eerst nog rustig het dorp in te gaan en met allerlei organisaties het gesprek aan te gaan. Je kan je afvragen of het niet verstandig was geweest om de bewoners van de Dobbewijk in ieder geval alvast aan de voorkant mee te geven welke plannen eraan zaten te komen, zodat ze er niet door verrast zouden worden. Maar goed, we snappen dat het lastig is om dat aan de voorkant te doen in zo'n snelkookpan van dit proces. Daar hebben we waardering voor. Dat was vier jaar geleden niet anders. Mede daarom hebben we vier jaar geleden gezegd: laten we dat uitvoeringsprogramma dan gebruiken om het gesprek aan te gaan in het dorp en om gedurende de relatief rustige zomermaanden met het dorp te gaan kijken hoe we een aantal van de plannen kunnen concretiseren. De coalitie heeft de mond vol van het idee om met het dorp de plannen uit te gaan werken, maar wijst h et instrument om dat te gaan doen categorisch af, want zij doet dat gewoon in de begrotingscyclus. Dat vind ik vrij zorgelijk, want dat doet mij vermoeden dat de 200 woorden over participatie ook alles zijn wat er gaat gebeuren met participatie, namelijk 200 woorden en daar vervolgens geen uitvoering aan geven.

De tweede reden waarom dit belangrijk is, is dat het uitvoeringsprogramma cruciaal is voor ons functioneren als raad, omdat dat de basis is van de actualisering van de langetermijnagenda; dat weten de mensen nog die er vier jaar geleden bij waren. Het uitvoeringsprogramma vertelt wat er de komende vier jaar op welk moment voorbij moet komen. Dat maakt het voor ons als raad mogelijk om te sturen op onze eigen langetermijnagenda. Als dat niet gebeurt, moeten we de komende vier jaar rustig afwachten wat er wel of niet uit een begrotingscyclus komt.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik vraag me af of de heer Andringa niet heeft gelezen dat we bij die begroting het eerste jaar specificeren wat we gaan doen en dat we daarnaast prioriteiten gaan stellen voor de komende jaren. Dat betekent toch feitelijk dat we dan het uitvoeringsprogramma hebben zoals u dat wenst?

De heer **Andringa** (D66): Als u zegt dat het dat betekent, ben ik heel gelukkig. Maar wat mij betreft is het verschil met prioritering dat je daarmee zegt welke onderwerpen je belangrijk vindt. Misschien lees ik het verkeerd. Dan ben ik heel blij met uw toezegging. Een uitvoeringsprogramma moet gewoon aangeven: dit jaar gaan we dit doen, dit jaar gaan we dit doen, dit jaar gaan we dit doen en dit jaar gaan we dit doen. En het liefste ook in welk kwartaal en op welke manier. Als dat is wat u bij de begroting wil presenteren, ben ik daar ontzettend gelukkig mee.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik kan de heer Andringa geruststellen: er komt een plan met een termijn waarin we wat gaan doen. Dus ja.

De heer **Andringa** (D66): Fantastisch. Dat vind ik heel geruststellend. Dat betekent dat we bij de begrotingsbehandeling de langetermijnagenda in ieder geval kunnen gaan actualiseren. Het tweede element van dat vraagstuk is wel dat ik ook hoop dat daarop alsnog participatie toegepast gaat worden en dat u daarover het gesprek aangaat met de inwoners van ons dorp, met de organisaties et cetera, zodat zij ook de kans krijgen om daar input op te geven en om ook hun prioriteiten mee te geven, zodat u ook invulling geeft aan die wens om participatie toe te passen. Wellicht kunnen wij daar ook als raad dan nog input voor meegeven, zodat ook de oppositiepartijen gehoord worden en daarin een rol kunnen spelen. Dat zou ook plezierig zijn.

De **voorzitter**: Meneer Van Duivendijk, heeft u behoefte aan een tweede termijn?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Nee hoor.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Er is al heel veel gezegd, jammer genoeg in een wat mindere sfeer dan ik had gehoopt. De intentie van de coalitiepartijen is in ieder geval om de zaken

goed op te pakken. Participatie is voor ons een belangrijk gegeven, maar ook het vorige college had een heel belangrijk thema van participatie gemaakt. Het is lastig; dat heeft u gemerkt, want het is niet altijd goed gegaan, maar wij proberen het in ieder geval beter te doen. Dat kunt u van ons aannemen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter, even een puntje van orde. De heer Van Duivendijk zag zojuist af van zijn termijn, terwijl er vragen aan hem gesteld zijn.

De **voorzitter**: Ik ga niet over de vraag of iemand wel of niet van een termijn afziet. Ik stel voor dat de heer Zoetemelk zijn termijn afmaakt. Dan vraag ik de heer Van Duivendijk of hij voortschrijdend inzicht heeft.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Er zijn veel vragen gesteld en er zijn al veel antwoorden gegeven. GroenLinks merkte op dat er op dit moment financiële ruimte is om te investeren. Ik denk dat dat goed bekeken moet worden. Ik heb weleens gezegd: zuinigheid is een groot inkomen. Je moet dus wel weten waar je het geld aan besteedt en hoe je het besteedt, maar daar moeten goede plannen voor komen. Maar nogmaals, dat willen we bij de begroting neerleggen en we willen u daar direct bij betrekken, ook aan de voorkant. Het gaat vooral ook om de uitvoerende capaciteit. U noemde de ambtelijke organisatie zelf ook even. Vier jaar geleden hadden we nog te maken met een grote organisatie met veel mensen en nog met veel kracht. We zitten nu met een opbouwende organisatie met nieuwe mensen, een nieuwe cultuur en een nieuwe strategie. Ik denk dat we daarmee rekening moeten houden bij de plannen die we maken. Ik denk dat dat inderdaad ook geldt voor het uitvoeringsprogramma. Als we dat mooi kunnen combineren met de begroting en toch hetzelfde gaan bereiken, zodat we u die controlerende taak kunnen geven, zou ik dat heel goed vinden. Dat hoorde ik uzelf ook zeggen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik hoorde mevrouw Van Meenen en nu ook meneer Zoetemelk iets zeggen over de ambtelijke organisatie. Kennelijk maakt u zich daar zorgen over, als ik uw woorden goed heb beluisterd. Dat zou dan toch een reden moeten zijn om onze motie te steunen en te zeggen dat we daar voortvarend mee aan de slag gaan om ervoor te zorgen dat we de werving op orde krijgen en over voldoende capabele mensen beschikken.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Ik keek even naar de voorzitter, want ik vind dat dit een onderwerp is waarmee wij ons als raad wat minder moeten bemoeien, omdat dit een zaak is van de uitvoering. We hebben de gemeentesecretaris om daar uitvoering aan te geven en ervoor te zorgen dat de organisatie met allerlei creatieve middelen sterk gemaakt wordt. Daar heb ik alle vertrouwen in, maar dat heeft even tijd nodig. We zijn nu een tijdje bezig. Nogmaals, ik heb er vertrouwen in, maar we moeten die organisatie op dit moment ook niet overbelasten. Ik denk dat we daarom op deze manier de juiste weg kiezen door de komende maanden in ieder geval de ruimte te geven om daar een goed antwoord op te geven en om ons te helpen bij het maken van beleid en bij het daarop toepassen van participatie.

Ik zei al dat er heel veel vragen zijn gesteld. Het verhaal van de heer Posthuma was uit het hart, maar ik denk dat de Wmo ook uit het hart moet komen. Welk beleid je ook maakt, de grondhouding moet in ieder geval zijn dat het uit je hart komt. Ik denk dat iedereen in deze raad ervaring heeft met mantelzorg of met andere vormen van zorg. Ik ben zelf even bestuurslid geweest van het hospice. Ook daar zie ik hoe belangrijk het is. Ik moet ermee stoppen. Dat is heel jammer. Het is een prachtige organisatie. Nogmaals, het gaat vaak niet om geld. Het gaat niet om de vraag wat voor middelen je verstrekt. Het gaat vooral om de vraag met welke grondhouding je het doet. Als dat goed zit, gaat het in ieder geval goed. Bij u heb ik in ieder geval gezien dat die grondhouding uitstekend is, gebaseerd op ervaring. Degene die het straks op gaat pakken, gaat er in ieder geval voor zorgen dat de taken die verricht moeten worden, verricht worden en dat we met de middelen die we hebben, zo veel mogelijk gaan bereiken. Dat kan ik u toezeggen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik dank de heer Zoetemelk voor die fijne woorden. Ook over het zorgdomein heb ik hem een vraag gesteld. Het grootste punt in de zorg is de versplintering van zorg. Ik weet wat de reden voor de aanpassing is en ik begrijp dus heel goed waarom die is gedaan, maar de zorgportefeuille wordt in tweeën gedeeld. De omklap gaat naar de heer De Bruijn en de rest van het zorgdomein zit bij u. Hoe gaat u ervoor zorgen dat die versplintering niet nog extra gaat doorwerken in die verdeling van de portefeuilles?

De heer **Zoetemelk** (CDA): Dat is een kwestie van samenwerken en er in ieder geval voor zorgen dat je elkaar goed op de hoogte houdt. Er is ook nog een Haagse regio. Daar zal ik in participeren. Ik denk dus dat die splitsing op dit moment op zich heel functioneel is. Aan de andere kant zullen we in de samenwerking hier uiteraard een goed contact over hebben. Maar nogmaals, het gaat om het beleid dat je maakt en dat je uitvoert. Daar moeten we de regio bij gebruiken. Ik denk dus dat u daar geen zorgen over hoeft te hebben.

De SP had een aantal vragen, onder andere over de re-integratie en de ondernemer. Ik ben zelf ondernemer geweest. Als je een bepaalde onderneming start, hoef je op zich niet heel veel investeringen te doen. Er zijn ondernemingen waar je wel investeringen in moet doen, maar ik denk dat het op zich niet zo slecht is om mensen te stimuleren om ondernemer te worden. Aan de andere kant mag dat niet de hoofdmoot van het beleid zijn, maar het is op zich niet slecht om mensen te stimuleren om iets voor zichzelf te gaan doen. Ik kan dat zelfs aanraden.

De heer **Maassen** (SP): Ik wil de heer Zoetemelk eraan herinneren dat hij in het coalitieakkoord met de twee andere partijen heeft opgeschreven dat het hier gaat om mensen die langdurig in de bijstand zitten. Dat is precies de groep waar ik mij zorgen over maak. Deze groep mensen zit langdurig in de bijstand en wordt gestimuleerd om financiële risico's te nemen. Misschien is dat niet de juiste aanpak voor deze groep.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Ik kan me voorstellen dat het bij dit beleid niet de bedoeling is om mensen financiële risico's te laten lopen. Ze zullen daarin geholpen worden en ze zullen geadviseerd worden. Ik ga er dus van uit dat dat niet de bedoeling is van dit verhaal. Dat zal in de uitwerking ook naar buiten komen. Het gaat erom om mensen te helpen om in ieder geval een taak op te pakken in de maatschappij en om dat ook met plezier te kunnen doen, want dat is het belangrijkste wat er is.

Met betrekking tot de Wmo zei u dat mensen worden verplicht om een ander huis te zoeken. Nogmaals, de intentie is om mensen te helpen en niet om mensen verder weg te helpen van de oplossing die ze zoeken. Ga er dus van uit dat dat in ieder geval zo veel mogelijk wordt gedaan met de middelen die er zijn. Belangrijk zijn niet alleen de taken die je hebt, maar ook de middelen die je daarvoor hebt en ook de ambtelijke capaciteit. Nogmaals, u kunt ervan uitgaan dat er 100% inzet op zal zijn en dat er in ieder geval uitvoering wordt gegeven aan wat de raad wil. Ik denk dat er geen misverstand over mag bestaan dat we de zorg in het kader van de Wmo, ook kijkend naar alle verhalen van mantelzorgers en iedereen die met de zorg bezig is, zo goed mogelijk verlenen. Daar kunt u van uitgaan.

Ik denk dat ook het grondstoffenplan heel belangrijk is en dat dat vooral om de beleving gaat. Het bijzondere is dat ik mensen die op dit moment bezig zijn met het scheiden van afval, hoor zeggen dat het een uitdaging aan het worden is. Ik denk dat het ook een hele mooie uitdaging is. Als je ziet hoe weinig restafval je overhoudt als je plastic apart houdt, weet je dat je daarmee heel veel kan bereiken. Dan gaat het niet om geld of middelen. Dat gaat puur om de manier waarop je ermee omgaat. Als we daar een uitdaging van kunnen maken bij de inwoners, is dat al heel mooi. Ik weet uit de praktijk dat heel veel mensen die hiermee bezig zijn, dat op een gegeven moment als een uitdaging gaan zien en dat dit ook echt resultaten heeft.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Stelt u voor dat er een soort stimulerend beleid komt en dat we er een soort wedstrijd van maken? Is dat een voorstel dat nu vanuit de coalitie komt?

De heer **Zoetemelk** (CDA): Een wedstrijd wil ik er niet van maken. Het gaat vooral om de beleving en om de manier waarop we er mee bezig zijn. Ik denk dat dat heel belangrijk is. Er moet een stuk motivatie aan vastzitten, maar het is geen wedstrijd. Het is een beleving. Je zal in feite motivatie moeten zien te vinden om dit met elkaar voor elkaar te krijgen. Maar nogmaals, daar zal beleid op moeten worden gemaakt, maar de intentie is in ieder geval om ervoor te zorgen dat we straks de doelen halen. Dat mogen we wat mij betreft trouwens ook meetbaar maken.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik ben erg blij met deze toezegging. Ik zie in dat geval ook uit naar de afvalbeleving in Voorschoten. Ik wil ook van de gelegenheid gebruikmaken om te wijzen op een aantal vragen die ik heb gesteld. Kunt u enige toelichting geven op het sparen voor het integraal huisvestingsplan, zoals u dat voor u ziet? Wat in het coalitieakkoord staat, is voor mij immers niet duidelijk.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Ik heb het even nagelezen. Het lijkt alsof het om de Fortgensschool gaat, maar het is natuurlijk in brede zin. Er moet gespaard worden voor onderwijshuisvesting. Misschien bedoelt u dat de Fortgensschool in de tweede regel van de tekst wordt genoemd en dat daar min of meer naar wordt verwezen in de derde regel, maar we bedoelen uiteraard sparen in algemene zin voor huisvesting.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Dan concludeer ik dat we niet gaan sparen, want we gaan dit volgend jaar al doen. We hebben dus geen tijd meer om te sparen, maar dit is goed nieuws voor de Fortgensschool. Ik blij dat te horen. Kunt u ingaan op de plannen voor het zwembad? Gaan we dat in 2025 nog terugzien of wordt het hiermee afgedaan en is het in 2030 schluss wat u betreft?

De heer **Zoetemelk** (CDA): Ik denk dat we de komende jaren een beslissing moeten nemen over de komende vijf jaar. Dat gaan we ook doen; daar is ook geld voor gereserveerd. Daar kunnen we dus een plan op trekken. Ik ga ervan uit dat het zwembad in ieder geval tot 2030 open blijft. Wat er daarna gebeurt, is heel afhankelijk van de situatie waarin we financieel verkeren.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Dan heb ik fantastisch nieuws voor de heer Zoetemelk, want dat geld is er inderdaad. Dat is al gereserveerd en het zwembad blijft al open tot 2030. Het gaat ons vooral om de periode daarna. Het lijkt ons goed als daar enige helderheid over komt, want u weet hoe de sfeer rond het zwembad zal zijn als weer vijf jaar onduidelijk is wat er gaat gebeuren.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Daar zullen wij plannen voor ontwikkelen. Dan kunt u daarover mee-beslissen.

De heer **Andringa** (D66): Meneer Deuzeman switchte heel makkelijk van de Fortgensschool naar het zwembad, maar ik heb nog een vraag over de Fortgensschool. Omdat vorige week besloten is om die € 1,3 miljoen niet in de reserve Onderwijshuisvesting te storten, is mijn concrete vraag waar het college of de nieuwe coalitie de noodzakelijke investeringen voor de Fortgensschool uit gaat financieren als we daar niet voor kunnen sparen omdat dat de langetermijnvisie is en er op korte termijn geen geld in de reserve zit.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Het wordt nu heel technisch, maar volgens mij hebben we hier € 1,3 miljoen voor gereserveerd.

De heer **Andringa** (D66): Dat had het vorige college inderdaad gedaan. Die reservering is op initiatief van het CDA vorige week teruggedraaid. Daarom hebben we er nu niks in zitten.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Nee, ik zei al dat het heel technisch is. We komen er bij de begroting op terug, maar dit moet in ieder geval goed geregeld worden.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik had het CDA vragen gesteld over de paragraaf over het verenigingsleven. Wat is er nu eigenlijk voor nieuws en vooruitstrevends wat we met de verenigingen gaan doen? Dat zie ik niet terugkomen in het hele stuk. Daarop krijg ik dus graag een reactie van de heer Zoetemelk.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Volgens mij zijn wij in Voorschoten altijd heel zuinig op onze verenigingen. Dat gaan we gewoon voortzetten. Dat betekent gewoon dat we ze faciliteren op de manier waarop we dat moeten doen. Ik denk dat we er in deze raad geen misverstand over hebben dat de verenigingen zo ontzettend belangrijk zijn dat de zaak in ieder geval draaiende gehouden moet worden en dat er zo veel mogelijk ondersteuning moet zijn maar ook samenwerking tussen de verenigingen. Bijvoorbeeld de Sporttafel, een heel goed initiatief, zullen we dus voortzetten. Volgens mij is daar geen misverstand over, maar het lijkt me erg prematuur om nu aan te geven hoe we dat gaan invullen. Maar ga ervan uit dat wij in ieder geval achter onze verenigingen staan. Daar kunt u zeker bij het CDA op vertrouwen.

De heer **Posthuma** (PvdA): De verenigingen zijn de afgelopen jaren bijna cafeïneverslaafd door het aantal kopjes koffie die ze met de gemeente hebben gedronken, maar er is niks gebeurd. Het is alleen bij mooie woorden gebleven. De coalitiepartijen hebben vier maanden met elkaar gesproken, onder andere over het verenigingsleven. Daar komt één paragraaf uit waarin staat dat we alle dingen nog een keer op elkaar gaan zetten. Deelt u niet mijn mening dat dat een beetje schraal is,

vooral voor een partij als het CDA die zijn hele verkiezingscampagne daarop geënt heeft met de zeven V's? Misschien moeten we daar nog twee V's bij doen van de VVD. Ik begrijp het niet.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Volgens mij hoeven we niet op te schrijven dat we verenigingen belangrijk vinden. Ik denk dat dat heel bepalend is. Nogmaals, we zullen er alles aan doen om de verenigingen in stand te houden, om ze sterk te houden en om ze te ondersteunen. Nogmaals, u kunt daar invulling van vragen, maar die invulling is er nu niet. Die gaan we doen. Mochten er vragen zijn over subsidies en dat soort dingen, dan gaan we daar als raad over besluiten en zullen we met voorstellen komen.

De **voorzitter**: De derde keer en tot slot op dit punt.

De heer **Posthuma** (PvdA): Wat u nu eigenlijk zegt, heeft u niet eens in uw coalitieakkoord staan. U heeft in uw verkiezingsprogramma ideeën gehad over hoe u de Voorschotense verenigingen verder wil stimuleren. Geen enkel aspect van wat daarover in uw verkiezingsprogramma staat, is teruggekomen in het coalitieakkoord. Dat baart me zorgen. Vooral een partij als het CDA, die zo staat voor het verenigingsleven in Voorschoten waar zoveel vrijwilligers een bijdrage aan leveren, laat eigenlijk al die verenigingen in Voorschoten in de kou staan bij deze coalitieonderhandelingen.

De heer **Zoetemelk** (CDA): U kunt ervan uitgaan dat de verenigingen zeker niet in de kou komen te staan. U zegt zelf dat er de afgelopen jaren weinig is gebeurd. Daar ben ik niet verantwoordelijk voor, maar ik zal er in ieder geval voor zorgen dat we vanuit mijn hoek, vanuit mijn achtergrond, alles zullen doen om de verenigingen sterk te houden.

De heer **Andringa** (D66): Voor het niet in de kou laten staan van verenigingen hebben ze ook een onderdak nodig. Ik heb mevrouw Van Meenen net horen uitleggen dat het plan-Wijngaardenlaan/MFA alsnog integraal uitgevoerd gaat worden, mits het binnen die € 5,2 miljoen blijft. Omdat daar in de pers de afgelopen tijd af en toe wat onduidelijkheid over bleef bestaan, wil ik ook graag van u horen of u die lezing onderschrijft dat het plan-MFA/Wijngaardenlaan integraal uitgevoerd gaat worden.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Dan hoeft ik alleen maar de woorden van mevrouw Van Meenen te herhalen. Daar staan wij achter.

De heer **Andringa** (D66): Helder, dank u wel.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Het is een beetje lastig, maar vragen die gesteld zijn, worden steeds niet beantwoord, waardoor we ze moeten herhalen. Dat is een vervelend format, maar ik geloof dat dat gewoon het format van de avond wordt.

De **voorzitter**: Een kleine correctie: ik had niet het gevoel dat de heer Zoetemelk al klaar was met zijn betoog. Ik weet dus niet of dat juist is. Er worden tussendoor heel veel extra vragen gesteld, terwijl de heer Zoetemelk nog bezig was. Ik vind het dus lastig. Misschien is het goed als de heer Zoetemelk zijn betoog afrondt. Dan kunt u vervolgens bekijken of al uw vragen beantwoord zijn. Zo niet, dan kunt u uw vragen uiteraard opnieuw aan de heer Zoetemelk stellen; dat spreekt voor zich. Zullen we het zo doen? Anders denk ik dat er geen ruimte is voor de beantwoording. Meneer Zoetemelk, wilt u nog kijken welke vragen nog openstaan?

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter, ik was klaar, maar ik ben benieuwd naar de vragen die er nu nog liggen.

De **voorzitter**: Meneer Deuzeman, ik begreep dat u nog vragen open heeft staan omdat die nog niet beantwoord zijn.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ja, voorzitter, het blijkt dat die vragen nog niet beantwoord zijn. Ik heb een vraag gesteld over het groen: heeft het CDA de intentie om dat beleid voort te zetten en verder te ontwikkelen? Daarnaast heb ik een vraag gesteld over de energietransitie. Ik weet dat men daar binnen het CDA echt heel betrokken bij is en dat men daar serieus werk van wil maken. Daar zien wij heel weinig concreets over staan, behalve die ene afspraak dat burgers een vrije

keuze moeten hebben. De heer Andringa legde dat zojuist heel goed uit: dat betekent dat een aantal collectieve oplossingen gewoon niet meer kunnen. Wat is de visie van het CDA daarop? Want we kennen uw partij als een partij die daarbij echt in oplossingen denkt.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Dat is een hele goede vraag, want probeer maar eens even te bepalen dat mensen geen vrije keuze hebben in hun energievoorziening. Dat is een lastige, want je ziet nu inderdaad de discussie vanuit de burgers: mogen zij niet zelf kiezen voor de voorziening die zij in huis willen hebben? Ik vind dit dus een hele lastige, maar hier moet wel duidelijkheid over komen. De vrije keuze zit 'm op dit moment vooral in de vraag of je overgaat op een bepaald systeem of niet en welke koppeling je daaraan doet. Ik vind dit een lastige en ook een terechte vraag.

De heer **Andringa** (D66): Ik snap het en gelijktijdig is het niet het individu dat ooit besloten heeft om van de kolen af te gaan. Dat is gewoon een collectieve keuze geweest. Aardgas is een collectieve keuze geweest, elektriciteit is een collectieve keuze geweest, alle vormen van energievoorziening die we ooit in welk werelddeel dan ook en in welke samenleving dan ook hebben gehad, is tot stand gekomen omdat daar een collectieve keuze voor gemaakt is. De enige manier om dat ooit te kunnen doen, is met collectieve keuzes. Ik vind dat zinnetje dus een beetje gratis, maar ik heb hier een concrete vraag bij. Wij hebben een motie neergelegd om tot 11% energiebesparing te komen zoals geformuleerd in de RES. Ik begrijp dat alle moties en amendementen integraal van tafel zijn geveegd, maar zoals de heer Deuzeman terecht zei, kennen we het CDA als een duurzame partij. Is het nog steeds de intentie van het CDA om die doelstelling van 11% energiebesparing zoals die in de RES geformuleerd is, ook in de praktijk uit te voeren?

De heer **Zoetemelk** (CDA): Ja.

De heer **Andringa** (D66): Dank.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er geen vragen meer zijn die de heer Zoetemelk nog niet heeft beantwoord. Dan kijk ik naar de heer Van Duivendijk van Voorschoten Lokaal.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Bedankt voor deze rebound. Het was, gezien de reacties aan de overkant, niet de bedoeling om er zomaar aan voorbij te gaan. Er zijn inderdaad een hoop vragen gesteld aan de partijen en aan het college. Volgens mij is de vraag over betaalbaar wonen de enige vraag waarop niet diepgaand is ingegaan, maar correct me if I'm wrong. Eigenlijk hebben alle aankomende oppositiepartijen daarover een vraag gesteld. De heer Maassen gaf aan dat we "100% sociale huur en betaalbare koop" hebben geroepen bij de debatten in Voorschoten. Dat klopt. Ik ben in elk geval blij met de complimenten van de heer Deuzeman dat het een mooi resultaat is om dan in dit verband 67% voor elkaar te krijgen. Je kunt niet alles hebben, zullen we maar zeggen. Die 67% is inderdaad een aankomende richtlijn die het wel of niet gaat halen, of misschien wordt die lager. Dat weten we nog niet. O, die is al door de Kamer.

De **voorzitter**: Zullen we interrupties gewoon via de microfoon doen? Misschien is dat praktisch.

De heer **Maassen** (SP): Ik wil via de microfoon hetzelfde zeggen als wat ik de heer Andringa hoorde zeggen zonder microfoon, namelijk dat de 67% onderdeel uitmaakt van de Nationale Bouwen Woonagenda, die inmiddels door de Kamer is en waarover ook al nationale prestatieafspraken gemaakt zijn. Dat is dus niet een eventuele richtlijn die misschien gaat komen. Nee, dit is gewoon de ondergrens van het rijksbeleid, waarop gehandhaafd gaat worden. Als u zegt dat u blij bent dat u dat binnen hebt gehaald, zeg ik dus dat minder niet had gekund.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ja, zo kunt u daar inderdaad tegen aankijken. We hebben natuurlijk gezegd dat we dit sowieso willen uitvoeren op gemeentegrond, verstedelijkte gemeentegrond, met daarbij een lokale maatwerkparagraaf. Het gaat met name om betaalbare koop. We weten allemaal dat die 67% in het ene deel van Nederland makkelijker te realiseren is dan in het andere deel. Voorschoten is een duur dorp. Wij willen dus echt met creatieve oplossingen komen - we hebben al vaker "erfpacht" geroepen - om te zorgen dat die betaalbare koop en, daaraan gekoppeld, betaalbare huur daadwerkelijk kunnen plaatsvinden. We weten niet wat de verhouding binnen die 67% gaat worden. We zullen moeten kijken naar een goed bouwplan voor de terreinen die we hebben. Dat gaat dan ook om bouwhoogtes. Daar wordt ook onderzoek naar gedaan. Van-

daar dat wij al hebben aangegeven dat wij niet kunnen instemmen met de motie over het versnellen van de Woonvisie, omdat er gewoon heel veel uitgezocht moet worden. Maar u kunt ervan uitgaan dat wij daarbovenop zitten, omdat wij dit een heel belangrijk punt vinden.

De heer **Maassen** (SP): Ik ga het nog even duidelijk maken: 67% betaalbaar bouwen - dat is dus koop en huur bij elkaar, betaalbaar - wordt het minimum voor alle gemeentes en voor alle nieuwbouwprojecten die u gaat voorleggen aan de provincie voor een bestemmingsplanwijziging. U kunt dus wel zeggen dat u dit fijn binnen heeft gehaald voor de gemeentegrond, maar het gaat u opgelegd worden voor alle bouwprojecten. Als u op gemeentegrond wil compenseren en daar iets meer wil doen, is 67% dus niet genoeg, want dat is het absolute minimum.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ja, dat klopt, maar het gaat natuurlijk ook om de grootte van de woning. Je kunt betaalbare koop realiseren; dan kun je gewoon een kleine woning maken en dan is die betaalbaar. Wij zoeken een kwalitatieve woning, waarbij wij naar creatieve instrumenten zoeken om het volume van die woning zo groot mogelijk te maken, waaronder dus erfpacht. Dat is dus iets wat wij uit moeten zoeken om het woningbouwproject kwalitatief zo goed mogelijk te maken.

De **voorzitter**: De heer Maassen, de derde keer en tot slot.

De heer **Maassen** (SP): Ik concludeer dat ook de heer Van Duivendijk inziet dat 67% eigenlijk veel minder is dan de 100% die hij beloofd heeft in de verkiezingscampagne.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Er valt niet over te twisten dat 67% minder is dan 100%. Dat klopt. Daar kan ik de heer Maassen inderdaad gelijk in geven. Het is niet anders.

De heer **Andringa** (D66): Ik wil toch nog verduidelijking op dit punt. U heeft twee opties: u kiest voor vasthouden aan 67% op gemeentegrond - dan bent u verplicht om die 67% ook vast te houden voor bijvoorbeeld de Moeder Godskerk, de Kruispuntkerk en alle andere locaties, omdat dat door de provincie verplicht wordt - of u zet 100% op gemeentegrond, zodat u daar compenseert en het niet bij de Moeder Godskerk, de Kruispuntkerk en al die andere locaties doet; dat laatste was de kracht van uw plan van voor de verkiezingen. Dat zijn de twee keuzeopties die u heeft. Wat is uw keuze in de wetenschap dat dit de enige wettelijke ruimte is die u krijgt?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ja, dat klopt. Daar heeft u helemaal gelijk in. Er staat 67% in. Als we meer kunnen doen, doen we dat, want we moeten als gemeente ook inlopen op het aantal sociale huurwoningen dat we hebben. We zijn daar nog niet helemaal. We hebben laatst in een informatiebijeenkomst gehoord dat we er op dat vlak niet heel slecht voor staan, maar er kan nog een tandje bij. Het is sowieso goed dat we hebben gezegd dat we er op gemeentelijke grond vol op gaan inzetten om dat als instrument te gebruiken om in ieder geval met deze woningcrisis en dit woningprobleem bezig te zijn. Hoe de uitwerking precies valt, moet allemaal uitgezocht worden, ook op basis van de instrumenten die we gaan onderzoeken. Ik hoop dat dat voorlopig het antwoord is op uw vraag.

De heer **Andringa** (D66): Ik concludeer dat er met deze coalitie in ieder geval ruimte is om bijvoorbeeld bij een project zoals het MOC-terrein op 75% of 80% sociaal of betaalbaar uit te komen om te compenseren voor bijvoorbeeld de Moeder Godskerk en de Kruispuntkerk.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ja, dat is zeker een onderzoeksrichting die we zullen volgen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Aanvullend op die vraag: dit betekent natuurlijk wel dat het voor projectontwikkelaars steeds lucratiever wordt en dat de kosten - want het brengt natuurlijk minder op als je goedkopere woningen bouwt - steeds bij de gemeente komen te liggen. Is het wat u betreft ook bespreekbaar dat we gaan kijken of er meer betaalbare woningen gerealiseerd kunnen worden door projectontwikkelaars, zodat er ook voor de gemeente nog wat meer overblijft? Want het zijn ook opbrengsten.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ik weet niet zeker of ik uw vraag helemaal goed begrijp.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik zal de vraag proberen te verhelderen. In het coalitieakkoord staat dat er vastgehouden wordt aan het huidige beleid: 25% sociale woningbouw, en dat is het, voor private bouwprojecten. Dat betekent dat er flink gecompenseerd moet worden op gemeentegrond en dat je bijna altijd op 100% moet komen om op 67% te komen. Is het wat u betreft bespreekbaar om dit open te breken en naar meer betaalbare bouw in private projecten te gaan?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ja, wij zullen zeker met commerciële partijen in gesprek gaan om te kijken of we meer kunnen realiseren. Als dat wettelijk wordt opgelegd, is dat sowieso iets wat moet. We hebben natuurlijk wel gezegd dat we bestaande projecten niet in de weg gaan zitten. Die moeten gewoon zo snel mogelijk doorgang vinden. Dus het klopt; we zullen niet zeggen: gaat uw gang; we zullen zeker in gesprek gaan in de zin van "kunt u wat meer sociaal realiseren om deze woningmarktcrisis het hoofd te bieden?"

Ik wil de heer Zoetemelk bijvallen in het kader van de vraag van de heer Posthuma. Bij paragraaf 12, Voorschoten verenigd, staat wel degelijk dat wij proberen het subsidiebeleid zo te vereenvoudigen dat er meer geld voor verenigingen overblijft. Dat staat er letterlijk. Dat is dus wel de opwaartse beweging. Voorheen hebben we de verenigingen flink moeten korten in het kader van het jaar 2017. Nu laten we een opwaartse beweging zien. Dat is iets waar ruimte voor schijnt te zijn en wat we gaan proberen te realiseren.

De heer **Posthuma** (PvdA): Nogmaals, dat zijn mooie woorden, maar er staat niks. U doet voorkomen alsof u er iets fantastisch in heeft gezet, maar er staat niks. U belooft niks. Dat had u de afgelopen paar maanden volgens mij kunnen doen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Volgens mij staat er: "Deze coalitie gaat de verdeling van de gelden voor verenigingen vereenvoudigen, zodat er meer geld voor de verenigingen overblijft." Duidelijker kan ik het niet maken.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik geloof dat u denkt dat er met efficiency of het vergemakkelijken van regels - dat is duidelijk een VVD-standpunt in dezen - ineens gratis geld wordt gecreëerd of iets dergelijks, maar dat kan natuurlijk niet. U moet daar keuzes in maken en dat heeft u niet gedaan in het coalitieakkoord.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Dit wordt welles/nietes. Er staat wat er staat. Ik kan daar verder dus niks aan toevoegen. U zult het zien bij de begrotingsbehandeling. Ik denk dat verder alle vragen beantwoord zijn door de anderen of door mij. Zo niet, dan hoor ik het graag.

De **voorzitter**: Ik zie nog allemaal enthousiaste handen. Meneer Andringa, gaat het om een nog niet beantwoorde vraag van uw kant?

De heer **Andringa** (D66): Zeker, voorzitter. De vraag is wel beantwoord door mevrouw Van Meenen en meneer Zoetemelk, maar ik wil ook graag van u een expliciet antwoord horen. Klopt het dat het plan voor de MFA/Wijngaardenlaan wat uw partij betreft integraal uitgevoerd gaat worden, ondanks het feit dat u zich daar te vuur en te zwaard tegen heeft verzet?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Wij hebben aangegeven dat we de Wijngaardenlaan inderdaad blijven onderzoeken en daar aan het eind van dit jaar ook een raadsbesluit over nemen. Dat is inderdaad een plan dat op onze steun kan rekenen, mits het allemaal goed rond kan komen. Nogmaals, het is geen MFA, maar een bieb met een culturele accommodatie, met name omdat we vanuit een deltaplan gaan kijken wat we nog meer voor de andere verenigingen kunnen doen, want we willen niet dat er focus is op 70% en dat de andere 30% uit het oog verloren wordt.

De heer **Andringa** (D66): Ik constateer dat na de heldere ja van mevrouw Van Meenen aan het eind van het riedeltje toch wat meer "we gaan het dit jaar nog onderzoeken" komt. Dat moet dan maar blijken in de rest van het jaar.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Volgens mij is dat gewoon een besluit van de raad, waarbij we dus nog verder onderzoek zouden doen naar met name de exploitatie. Dat is volgens mij gewoon stand beleid.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik heb nog een vraag aan de heer Van Duivendijk openstaan over burgerparticipatie. Kunt u mij één maatregel uit het coalitieakkoord noemen die vernieuwend is en niet al bestaand beleid betreft?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Wij denken dat uit de burgerparticipatieroute die we nu met het adviesbureau Kuipers kiezen ten aanzien van de Ontwikkelvisie Centrum, een mooie blauwdruk kan komen die als basis kan dienen of waaruit gecherry-pickt kan worden voor vernieuwende methodes voor de toekomst. Daar gaan wij dus heel zorgvuldig mee om.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik moet heel snel gaan praten.

De **voorzitter**: Ja, dat klopt.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ja, u bent streng. Dat weet ik al, voorzitter. Wat mij een beetje zorgen baart, is het volgende. Alle voorzetten die wij als oppositie of progressieve coalitie gegeven hebben, zijn vooral procedureel van aard, omdat we eigenlijk hopen dat we richting kunnen krijgen in het geheel. Zoals de heer Andringa al zei: het gaat een beetje over Pokon, een beetje water geven. We zijn niet extra hard aan het plantje aan het trekken, want gras gaat natuurlijk niet harder groeien als je eraan trekt, maar we kunnen het beschutting geven, we kunnen het een beetje bijknippen en we kunnen er dingen aan toevoegen. Dat is volgens mij eigenlijk wat u de hele avond gezien heeft. Wij denken dat wij met onze insteken en met onze expertise die we daarin leveren, goede ideeën meegeven. Het is heel jammer om te zien dat de huidige coalitiepartijen nu al, terwijl het inhoudelijk eigenlijk nog helemaal niet zo spannend is - we gaan veel spannendere en inhoudelijkere dingen meemaken - zeggen: we doen het niet. Dat vind ik een veeg teken.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Allereerst wil ik mij volledig aansluiten bij de woorden van de heer Posthuma. Ook ik vind het jammer dat, terwijl deze discussie begon met de opmerking dat er binnen de raad veel samengewerkt moet worden en dat het een akkoord van ons allemaal zou moeten zijn, vervolgens elke poging om wat meer duidelijkheid in de structuur of wat meer helderheid in de uitvoering te krijgen, meteen wordt afgewezen en dat we eigenlijk weer een beetje in de situatie van voor 2018 zitten. Toen kon je als oppositiepartij zo hoog of zo laag springen als je wilde en honderd keer gelijk hebben, maar je kreeg het niet, want de coalitie had van tevoren al afgekaart dat ze niet ging luisteren naar de oppositie. Ik hoop van harte dat dat niet de manier gaat zijn waarop deze coalitie van ongeveer dezelfde drie partijen als vóór 2018 de komende vier jaar gaat functioneren, maar na vandaag heb ik daar niet méér vertrouwen in gekregen.

Ik heb wél duidelijkheid gekregen over het feit dat de bibliotheek met culturele functies gewoon een multifunctionele culturele accommodatie is en dat het plan dat vorig jaar aangenomen had kunnen worden maar waar alle drie de partijen die nu in de coalitie komen, toen tegen hebben gestemd, alsnog doorgaat.

De **voorzitter**: Ik kijk even rond. Volgens mij is er voldoende gewisseld en gediscussieerd in de raad over het coalitieakkoord. Is dat een juiste conclusie? Dan stel ik voor dat we deze discussie afsluiten en overgaan tot de besluitvorming. Eerst komen de amendementen in stemming, daarna het initiatiefvoorstel vanuit de raad en vervolgens de moties.

In stemming komt amendement 169 van de PvdA, GroenLinks, de SP en D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, D66, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 170 van de D66, GroenLinks, de PvdA en de SP.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, D66, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt het initiatiefvoorstel van de VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. We hebben in het coalitieakkoord best goede intenties gezien. We zien er ook best goede voorstellen in. We horen ook, in ieder geval aan het begin van de vergadering, dat er een uitgestoken hand is richting de oppositie. Wij zien in die goede intenties, zoals de heer Andringa al zei, mogelijkheden om te bekijken wat er bereikt kan worden. We weten ook dat er bij al deze partijen goede ideeën leven. Maar wij zien ook een aantal punten waar wij echt moeite mee hebben en waar wij ons fiat niet aan willen geven. We horen ook dat er op heel veel punten nog onduidelijkheid bestaat. GroenLinks zal absoluut constructief meewerken, maar we gaan dus tegen dit voorstel stemmen.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Omdat er een akkoord ligt waarvan gewoon nog niet concreet en helder is wat het voor resultaten gaat opleveren, maar ook omdat pogingen om die concreetheid en helderheid alsnog te creëren, categorisch, met één penningstreek, zijn afgewezen, kunnen wij dit op dit moment niet steunen. Als het concreter was geweest, hadden we dat wellicht wel gekund, maar op dit moment kan dat gewoon niet.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik moet me aansluiten bij de verklaringen van de heer Deuzeman en de heer Andringa. Het is te vaag, niet concreet genoeg. Vervolgens willen wij helpen om die concreetheid te vergroten en om meer dingen in het proces goed te krijgen. Dat wordt genegeerd. Dan kunnen we niets anders doen dan tegenstemmen.

Het initiatiefvoorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met 11 tegen 9 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, D66, de PvdA en de SP ertegen hebben gestemd.

In stemming komt motie 249 van de PvdA, GroenLinks en de SP.

De motie wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, D66, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 250 van de PvdA, GroenLinks en de SP.

De motie wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, D66, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 251 van de PvdA, GroenLinks en de SP.

De motie wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, D66, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 252 van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP.

De motie wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, D66, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 253 van GroenLinks, D66, de PvdA en de SP.

De motie wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, D66, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 254 van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP.

De motie wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, D66, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 255 van GroenLinks, D66, de PvdA en de SP.

De motie wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, D66, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

De **voorzitter**: Hiermee hebben we dit agendapunt afgerond.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter, kunnen we vijf minuten schorsen?

De **voorzitter**: Dat is goed.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Meneer Deuzeman, heeft u een punt van orde?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Niet helemaal, voorzitter. Ik wil even aangeven wat de uitkomst van de schorsing is. We hebben net gehoord dat de coalitiepartijen tot na de zomer de tijd vragen om te werken aan de uitwerking van het coalitieakkoord en tot die tijd niet heel veel behoefte hebben om de oppositie daarbij te betrekken. Wij kondigen hierbij aan dat wij als progressief blok datzelfde zullen gaan doen en in de zomer zullen gaan werken aan een progressief "coalitieakkoord" of een progressief akkoord met daarin eigen plannen voor concretisering van dit coalitieakkoord.

De **voorzitter**: Dank u wel.

8. Benoemen wethouders

De **voorzitter**: De raad benoemt de wethouders. Eerst zal de heer Lavrijsen verslag uitbrengen namens de commissie Geloofsbrieven. Die commissie heeft getoetst of de kandidaten voldoen aan de wettelijke vereisten. Daarna kunt u desgewenst uiteraard vragen stellen over het benoemingsvoorstel en de bijlage over de risicoanalyse integriteit. Daarna gaan we over tot de stemming.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Namens de commissie Geloofsbrieven, bestaande uit de heer Bremmer, de heer Posthuma en ondergetekende kan ik u het volgende melden. De commissie uit de raad van de gemeente Voorschoten heeft de geloofsbrieven ontvangen die zijn ingezonden door de heer P. de Bruijn, wonende te Voorschoten, de heer C.J. van der Elst, wonende te Voorschoten, de heer R.J.M. Zoetemelk, wonende te Voorschoten. De commissie rapporteert de raad dat zij bovengenoemde bescheiden heeft ontvangen, heeft onderzocht en in goede orde heeft bevonden. Gebleken is dat de heren P. de Bruijn, C.J. van der Elst en R.J.M. Zoetemelk voldoen aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen. De commissie geeft uw raad in overweging hen te benoemen tot wethouder van de gemeente Voorschoten. Het formulier is gisteren ondertekend door de heer Posthuma en ondergetekende, omdat de heer Bremmer met kennisgeving afwezig was.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik constateer dat er geen vragen hierover zijn. Dan gaan we over tot de stemming over de drie voorgedragen wethouders. Ik verzoek de griffie om de stembriefjes uit te delen. Indien u het goedvindt, vormen de griffier en ondergetekende weer het stembureau om de stemmen te tellen. Indien u dat niet goedvindt, vernemen we dat uiteraard graag.

(De stembriefjes worden rondgedeeld en opgehaald en de stemmen worden geteld.)

De **voorzitter**. De uitslag van de stemming is als volgt. Er zijn twintig geldige stemmen uitgebracht. Op de heer De Bruijn zijn twintig stemmen uitgebracht en nul tegen. Op de heer Van der Elst zijn twintig stemmen uitgebracht en nul tegen. Op de heer Zoetemelk zijn twintig stemmen uitgebracht en nul tegen.

(Applaus)

De **voorzitter**: Ik moet officieel nog iets vragen, want volgens artikel 40 van de Grondwet moeten de benoemde wethouders ook expliciet aangeven of zij hun benoeming aanvaarden alvorens we overgaan tot het afleggen van de eed of belofte. Meneer De Bruijn, bent u bereid uw benoeming tot wethouder opnieuw te aanvaarden?

Wethouder **De Bruijn** (VVD): Nou, vooruit dan maar. Nee, zeker, voorzitter.

De **voorzitter**: Het hoeft niet, hoor. U heeft er zelf voor gekozen. Meneer Van der Elst, bent u bereid uw benoeming tot wethouder te aanvaarden?

De heer **Van der Elst** (Voorschoten Lokaal): Dat ben ik, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, meneer Van der Elst. Meneer Zoetemelk, bent u bereid uw benoeming tot wethouder te aanvaarden?

De heer **Zoetemelk** (Voorschoten Lokaal): Ja, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel.

Dan gaan we over tot het afleggen van de eed of belofte. Ik vraag de drie wethouders om naar voren te komen en voor mij te gaan staan. Ik vraag de andere aanwezigen om ook te gaan staan.

De heer De Bruijn en de heer Van der Elst leggen de verklaring en belofte af. De heer Zoetemelk legt de eed af.

De **voorzitter**: Gefeliciteerd met uw benoeming, wethouders!

(Applaus)

De **voorzitter**: Ik heb voor u mooie bloemen. Ik verzoek u om achter de tafel te gaan zitten, want u bent nu volledig benoemd en geïnstalleerd als wethouder. We gaan even schorsen om de nieuwe wethouders te feliciteren. Ik wil aangeven dat met de benoeming van de nieuwe wethouders wethouder Cramwinckel volgens de Gemeentewet automatisch aftreedt. Hij kan er vandaag helaas niet bij zijn. Het gaat gelukkig goed met zijn gezondheidssituatie. Dat is het allerbelangrijkste.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

9. Installatie raadsleden

De **voorzitter**: Er zijn twee plekken vrijgekomen. U wordt gevraagd om de heer Bram Reinke en mevrouw Helma Van der Wende-Van der Reijden als lid van de raad toe te laten, nadat de commissie Geloofsbrieven het verslag heeft uitgebracht. Het woord is weer aan de heer Lavrijsen.

De heer **Lavrijsen** (VVD): De commissie uit de raad van de gemeente Voorschoten heeft de geloofsbrieven en verdere bij de Kieswet gevorderde stukken ontvangen die zijn ingezonden door Reinke B.W. (Bram), wonende te Voorschoten en Van der Wende-van der Reijden H.M., wonende te Voorschoten. Op 5 juli 2022 zijn bovengenoemde personen benoemd tot lid van de gemeenteraad. De commissie rapporteert de raad dat zij bovengenoemde bescheiden heeft onderzocht en in orde heeft bevonden. Gebleken is dat de benoemden aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen voldoen. De commissie adviseert dan ook tot hun toelating als lid van de gemeenteraad. De commissie bestond uiteraard weer uit de heer Bremmer, de heer Posthuma en ondergetekende. Voor de volledigheid: ook dit formulier is ondertekend door de heer Posthuma en mijzelf.

De **voorzitter**: Dank u wel. Met het verslag van de commissie is er geen beletsel om de nieuwe leden toe te laten. Het besluit dat voorligt, is dus min of meer een pro-forma besluit.

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

10. Beëdiging raadsleden

De **voorzitter**: Ik verzoek mevrouw Van der Wende en de heer Reinke om naar voren te komen. Dan ga ik weer de eed en de belofte voorlezen. Mevrouw Van der Wende legt de eed af en de heer Reinke legt de belofte af. Ik verzoek alle aanwezigen om te gaan staan.

Mevrouw Van der Wende legt de eed af en de heer Reinke legt de verklaring en belofte af.

De **voorzitter**: Gefeliciteerd met uw benoeming tot lid van de gemeenteraad!

(Applaus)

De **voorzitter**: Ook voor u een heel mooi boeket. Geniet ervan en ga op uw plaats zitten.

11. Beëdiging burgercommissieleden

De **voorzitter**: De raad heeft uiteraard ook burgercommissieleden. De VVD-fractie heeft hiervoor mevrouw Van der Meijden aangemeld en de CDA-fractie de heer Lockhorst. Zij worden in deze vergadering beëdigd. Ik verzoek mevrouw Van der Meijden en de heer Lockhorst om naar voren te komen. Dan zal ik de eed en de belofte weer voorlezen. Mevrouw Van der Meijden legt de belofte af en de heer Lockhorst de eed. Ik verzoek alle aanwezigen om te gaan staan.

Mevrouw Van der Meijden legt de belofte af en de heer Lockhorst legt de eed af.

De **voorzitter**: Gefeliciteerd met uw benoeming tot burgercommissielid van de gemeenteraad van Voorschoten!

(Applaus)

De **voorzitter**: Leuk, hè, al die bloemen? Dat moeten we eigenlijk vaker doen. Geniet ervan.

12. Benoeming leden in de werkgeverscommissie

De **voorzitter**: De werkgeverscommissie behartigt de werkgeverstaken voor de griffie. De raad benoemt de leden in deze commissie. Het presidium heeft hiervoor mevrouw Van Meenen en de heren Deuzeman, Van Duivendijk en Posthuma voorgedragen. Het gaat over personen. We gaan dus weer schriftelijk stemmen; het is niet anders. De griffie deelt de briefjes uit en haalt deze straks weer op. Wederom zullen de griffier en ondergetekende het stembureau vormen.

De uitslag van de stemming is als volgt. Inmiddels zijn er negentien leden, want mevrouw Zoun heeft de vergadering verlaten. Op mevrouw Van Meenen zijn achttien stemmen uitgebracht en één stem tegen. Op de heer Deuzeman zijn negentien stemmen uitgebracht en nul tegen. Op de heer Posthuma zijn negentien stemmen en nul tegen. Op de heer Van Duivendijk zijn negentien stemmen uitgebracht en nul tegen. Hiermee is ook de werkgeverscommissie formeel benoemd.

(Applaus)

13. Aanwijzen AB-leden Holland Rijnland

De **voorzitter**: Dit agendapunt is verplaatst naar de volgende raadsvergadering.

14. Voorbereiden Algemeen Bestuur Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) 11 juli 2022

De **voorzitter**: Dit agendapunt is bedoeld om aan de portefeuillehouder aandachtspunten mee te geven voor het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst West-Holland. Heeft iemand er behoefte aan om dat op dit moment te doen?

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Er is daar een stuk geagendeerd dat van belang is voor de hele raad. Dat gaat over de notitie over versterking van de rol van de gemeenteraden, "Sturing van anderen begint met sturing van jezelf". Ik denk dat ik namens de hele raad het volgende kan zeggen. Het CDA is het eens met de voorstellen die daarin staan. Er wordt namelijk voorkantsturing voorgesteld door in aanloop naar de Kaderbrief jaarlijks een strategiebijeenkomst te organiseren met de raden. Daar zouden wij graag gebruik van maken. Wij willen die voorstellen dus ondersteunen. Als we een wethouder hebben die daaraan deel gaat nemen, hopen wij dus dat we die dit positieve bericht mee kunnen geven.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het college neemt kennis van het feit dat hierom wordt gevraagd en dit wordt meegenomen in het AB. Dan horen we vervolgens terug wat daaruit is gekomen.

15. Bekrachtiging geheimhouding

De **voorzitter**: Dit is niet aan de orde.

16. Overig

De **voorzitter**: Ook dit is deze keer niet aan de orde.

17. Sluiting

De **voorzitter**: Ik sluit de vergadering en wens u allen een goede nacht toe. Dank u wel.

De voorzitter sluit om 0.18 uur de vergadering.

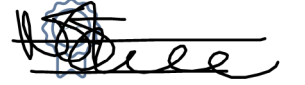
Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 29 september 2022.

De griffier,

A handwritten signature in black ink, starting with a blue circular stamp containing a gear-like symbol. The signature is stylized and ends with a long horizontal line.

Drs. B.J. Urban

De voorzitter,

A handwritten signature in black ink, starting with a blue circular stamp containing a gear-like symbol. The signature is stylized and ends with a long horizontal line.

Drs. N. Stererdink